

LR AMBASADORIAUS JAV VYGAUDO UŠACKO KALBA "PAGERBIMO LIETUVAI" ŠVENTĖJE

Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapija, Čikaga. 2005 m. kovo 21 d.

Vygaudas Ušackas, Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV ir Meksikai.

LR ambasados nuotr.

Mieli tautiečiai, kolegos diplomatai ir garbės konsulai, broliai ir seserys,

Man nepaprastai džiugu, kad Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijoje turiu galimybę kartu su Jumis dalyvauti "Pagerbimo Lietuvai" šventėje. Šiandien pažymėsime – žymime Lietuvos Nepriklausomybės 15-ąsias bei šalies narystės Europos Sąjungoje ir NATO 1-ąsias metines.

Dėkoju parapijos kunigui Jauniui Kelpšai, Brighton parko Lietuvių Bendruomenei ir Lietuvos Vyčiams už pakvietimą dalyvauti šioje šventėje.

Mūsų minėjimas sutampa su kun. Rimvydo Adomavičiaus kunigystės dešimtmečiu bei kun. Jauniaus Kelpšos tarnavimo Dievui 11-iomis metinėmis. Dėkojame Jums – paprastiems ir nuolankiems Viešpaties vynuogyno darbininkams, kad sutelkiate Čikagos ir apylinkių lietuvių katalikų bendruomenę, perduodate mums Dievo žodį, skiepijate mumyse gėrį ir dvasingumą, mielaširdingumą, tikėjimą ir meilę artimajam. Lai meilė ir ramybė telydi Jus.

Mieli lietuviai,

Mes pagrįstai didžiuojamės ir džiaugiamės tuo, ką pasiekėme per šiuos penkiolika Nepri-

klausomybės metų:

- esame NATO ir ES nariais, dalyvaujame užtikrinant taiką ir pastovumą tolimuose nuo Lietuvos regionuose: Afganistane, Irake, Kosove;

- Lietuvos ekonomika yra viena sparčiausiai besivystančių 25 valstybes vienijančioje ES-oje;

- perduodame reformų patirtį bei skleidžiame laisvės ir demokratijos vertybes savo regione;

- labai vertiname ypač glaudžius santykius su JAV. Trečią dieną (gegužės mėn. 18d.) pasakytoje kalboje apie JAV užsienio politiką ir demokratijos bei laisvės sklaidą, Prezidentas Bush kaip vieną artimiausių sąjungininkių savo kalboje du kartus paminėjo tik vieną valstybę. Tos valstybės vardas yra Lietuva. Amerikos Prezidentas aukštai įvertino Lietuvos prisiimtą vadovavimą vienai iš provincijos atstatymo komandų (PRT) Afganistane bei Lietuvos, o taip pat Lenkijos ir Latvijos pastangas, dirbant kartu su Baltarusijos pilietinės visuomenės vadovais, paremti laisvės pergalę paskutine Europos diktatūra vadinamojoje Baltarusijoje.

- santykiuose su JAV siekiame ne tik kartu veikti Irake, Afganistane ar Lietuvos kaimy-

nystėje – Baltarusijoje, Ukrainoje – bet ir skatinti dvišalius verslo, studentų mainus. Šiam tikslui pasiekti vykdome taip vadinamą bevizio režimo su JAV "kelio gairių" programą. Lietuva tapo antrąja, po Belgijos, pasaulyje valstybe, kuri pradėjo išdavinėti pasus su biometriniais duomenimis. JAV pareigūnai Lietuvos pažangą šioje srityje vadina "ispūdinga."

- Kita vertus, svarbu, jog LR piliečiai – mūsų draugai ir artimieji, vizituoiant JAV, gerbtų JAV įstatymus ir Amerikoje neužsibūtų ilgiau nei numatyta JAV vizoje.

- gegužės mėn. 7-9 d. lankydamasis Europoje, prezidentas Bush parodė pavyzdį bei pripažino baisią klaidą, kurią Jungtinės Valstijos kartu su sąjungininkais padarė Jaltoje 1945 metais - išdavė laisvės idealus ir pasmerkė Lietuvą ir kitas Vidurio Europos šalis priespaudai, kuri truko pusę amžiaus. Prezidentas Bush taip pat paragino, kad Molotovo-Ribbentropo pakta bei vėliau sekusią Baltijos šalių okupaciją ir aneksiją pripažintų ir pasmerktų Rusija. **Dėkojame JAV Senato nariams gegužės 20 d. priėmusiems Rezoliuciją, raginančią Rusiją pripažinti ir pasmerkti Baltijos šalių okupaciją.**

Mes dirbame su Rusija ekonomikos, kultūros, aplinkosaugos srityse, palaikome politinį dialogą. Esame suinteresuoti plėsti ryšius su šia svarbia Lietuvos kaimyne. Tačiau kol Rusijos vadovai slėps nuo savo piliečių tiesą, apie tai kas įvyko Molotovo-Ribbentropo pakto pasekoje 1939-1941 metais bei apie padarytą žalą Baltijos kraštams per 50 okupacijos metų, tol pilnam pasitikėjimui bus daromos kliūtys.

Apgailėstaujant tenka konstatuoti, kad Rusijos vadovai šiuo metu tam dar nėra pasirošę. Lietuva neturi priešišku jausmų Rusijai, kaip kai kas bando įpiršti Rusijos ar Vakarų šalių visuomeninei nuomonei. Mes esame geriausi Rusijos, kuri yra demokratiška, gerbianči žmogaus teises, taiki su saviimi ir kaimynais, draugai. Šventasis Raštas skelbia: "tiesa padarys jus laisvus..." Todėl yra svarbu pripažinti istorinę tiesą bei pasmerkti tuos žiaurius

(Nukelta į 4 psl.)

RUSIJA NEKOMENTUOJA JAV SENATO REZOLIUCIJOS DĖL BALTIJOS ŠALIŲ OKUPACIJOS

Washington, DC, gegužės 21 d. (ELTA). JAV Senatas, Kongreso aukštieji rūmai, šią savaitę priėmė rezoliuciją, reikalaujančią, kad Rusija pripažintų, ir pasmerktų Sovietų Sąjungos vykdytą Baltijos šalių okupaciją. Senatas mano, kad Rusijos Federacijos vyriausybė turi aiškiai ir vienareikšmiškai pripažinti ir pasmerkti Sovietų Sąjungos 1940-1991 metais neteisėtai vykdytą Baltijos šalių - Estijos, Latvijos ir Lietuvos - okupaciją ir aneksiją", - sakoma Senato priimtoje rezoliucijoje.

Dokumente akcentuojama, kad 1939 metais stalininės SSRS ir hitlerinės Vokietijos pasirašytą Molotovo-Ribbentropo pakta ir slaptuosius jo protokolus, nulėmusius Baltijos šalių okupaciją, pasmerkė pačios buvusios SSRS Liaudies deputatų suvažiavimas.

Rusijos valdžiai pripažinus okupaciją, sustiprėtų minėtų tautų gera valia ir regioninis saugumas, sakoma rezoliucijoje.

Dokumento preambulėje pažymima, kad Baltijos šalys į SSRS sudėtį buvo inkorporuotos prieš suverenią šių tautų valią, JAV keletą dešimtmečių nuosekliai nepripažino Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksijos, sovietų okupacija atnešė Baltijos tautoms daugybę kančių, jų

gyventojai buvo masiškai žudomi ir deportuojami į Sibirą, pavergtos tautos drąsiai su ginklu rankoje ir politinėmis priemonėmis priešinosi sovietinei agresijai. Prieš tai rezoliucijai pritarė Kongreso žemieji rūmai - Atstovų rūmai.

Rezoliuciją inicijavo nuolatinis Baltijos šalių šalininkas, kongresmenas John Shimkus, Respublikonų partijos narys ir aktyvus grupės, remiančios Baltijos šalis JAV Kongrese, narys.

Tačiau Rusijos pozicija šiuo klausimu nesikeičia. Oficialus jos Užsienio reikalų ministerijos atstovas Aleksandr Jakovenka pareiškė, kad Rusijos pozicija dėl vadinamosios Latvijos, Lietuvos ir Estijos "okupacijos" temos lieka nepakitusi. "Nematau prasmės specialiai komentuoti minėtą rezoliuciją: Rusijos pozicija šiuo klausimu gerai žinoma ir lieka nepakitusi", - sakė A.Jakovenka. Jo atsakymas į žiniasklaidos pateiktą klausimą skelbiamas už Rusijos užsienio politiką atsakingos institucijos tinklalapyje. "Rusijos pozicija šiuo klausimu aiškiai išdėstyta atitinkamame prezidento Vladimir Putin pasisakyme, kur nuodugniai aiškinama, kaip Rusija vertina panašius mėginimus perrašyti istoriją", - pažymėjo A.Jakovenka.

RUSIJA NEVES DERYBŲ SU BALTIJOS ŠALIMIS

Maskva, gegužės 23 d. (ELTA). Rusijos prezidentas Vladimir Putin pabrėžė, kad Maskva niekada neves derybų su Baltijos valstybėmis jokiais teritoriniais klausimais. "Mes niekada nevesime derybų, jei jos bus grindžiamos kokiomis nors teritorinėmis pretenzijomis", - pareiškė prezidentas susitikime su laikraščio *Komsomolskaja pravda* kolektyvu. Paprašytas pakomentuoti Latvijos keliamas teritorines pretenzijas, V.Putin pareiškė: "Pytalovo rajoną jie matys kaip savo ausis".

1945 metų spalį Abrenė (Pytalovas) ir šeši Latvijai pagal 1920 metų Taikos sutartį priklausę valsčiai ar jų dalys buvo prijungti prie Rusijos. 1997 metų gruodį tuometinė Latvijos vyriausybė, vadovaujama Guntaro Krasto, pritarė pusantrų metų rengtai sutarčiai dėl sienos su Rusija. Tačiau pa-

žangos derybose dėl jos pasirašymo pavyko pasiekti tik tuomet, kai Latvija atsisakė reikalavimo įtraukti nuorodą į 1920 metų Taikos sutartį, pagal kurią Latvijai priklausė Abrenės apskrities dalis, šiandien esanti Pskovo srities Pytalovo rajono teritorija.

Kadangi tokios redakcijos sutartis dėl sienos su Rusija prieštariauja Latvijos Konstitucijai, jos vyriausybė šių metų pavasarį vienašališkai priėmė aiškinamąją deklaraciją, kurią nori prisegti kaip sutarties priedą. Rusija savo ruožtu šią deklaraciją įvertino kaip teritorines pretenzijas, tad gegužės 10 dieną sutartis, nors ir planuota, pasirašyta nebuvo.

Rusijos prezidentas V. Putin, kai kurių Baltijos šalių politikų bandymus reikšti teritorines pretenzijas Rusijai pavadinęs "paistalais".

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Liberalų demokratų partijos vadas, Rolandas Paksas per būsimočius savivaldybių rinkimus neatsisako ketinimų siekti mero posto, tačiau neatskleidžia, kokiam miestui norėtų vadovauti. Po **Telšiuose** vykusio partijos valdybos posėdžio *Eltai* jis sakė, kad jau patvirtinta apie 15 partijos keliamų kandidatų į mero postus, kurių pavardžių jis nenorėjo minėti. “Tai žinomi Lietuvoje žmonės, turintys paramą. Kandidatas į Vilniaus mero postą dar nepatvirtintas”, - teigė R. Paksas. Anot jo, jau aiškūs kandidatai į Kauno, Telšių, Širvintų ir kitų miestų merų pareigas. Jis užtikrino, kad partija kels savo kandidatus į visų miestų merų postus. Būsimieji savivaldybių rinkimai turėtų įvykti, kaip siūlo kai kurie politikai, 2006 metų pabaigoje arba 2007 metų pavasarį.

Komentuodamas partijos valdybos posėdį R. Paksas *Eltai* sakė, kad sugriuvus dabartinei valdančiajai daugumai liberaldemokratai imtusi iniciatyvos dalyvauti naujoje valdančiojoje koalicijoje. “Linkime dabartinei koalicijai sėkmės, nors ji save ir diskreditavo. Jeigu ji sugriūtų, mes pasiruošę imtis iniciatyvos dirbti valdančiojoje koalicijoje”, - teigė R. Paksas. Jis skeptiškai įvertino Tėvynės sąjungos Andriaus Kubiliaus anksčiau išsakytą panašią mintį, kad subyrėjus valdančiajai koalicijai, Tėvynės sąjunga imtusi iniciatyvos tartis dėl naujos koalicijos sudarymo. “A. Kubilius visą laiką nori imtis iniciatyvos, kai pasklinda naftos kvapas. Šiuo metu, kai vėl kalbama apie “Mažeikių naftos” privatizavimą, konservatoriai vėl norėtų vadovauti Vyriausybei”, - teigė R. Paksas.

Ūkio ministras Viktoras Uspaskichas, įtariamasis interesų konfliktu, paskelbė tylos įžadus - jis nebedalyvaus viešose diskusijose, kuriose bus kalbama apie opozicijos atstovų jam mes-tus kaltinimus protegavus su juo susijusią įmonę. Ministras patvirtino apie tai pranešęs Seimo Darbo frakcijai, kuri tokiam jo žingsniui pritarė bei nusprendė prisidėti prie ministro paskelbto moratoriumo. Politikas tokį sprendimą aiškino nenoru trukdyti darbuotis Seime sudarytoms trims jo veiklą tiriančioms komisijoms: “Aš jau, atrodo, pasakiau viską. Naujų aplinkybių nėra, tad neverta ir kalbėti”. Jeigu skandalingoje istorijoje atsirastų naujų aplinkybių, V. Uspaskichas žada jas paaiškinti.

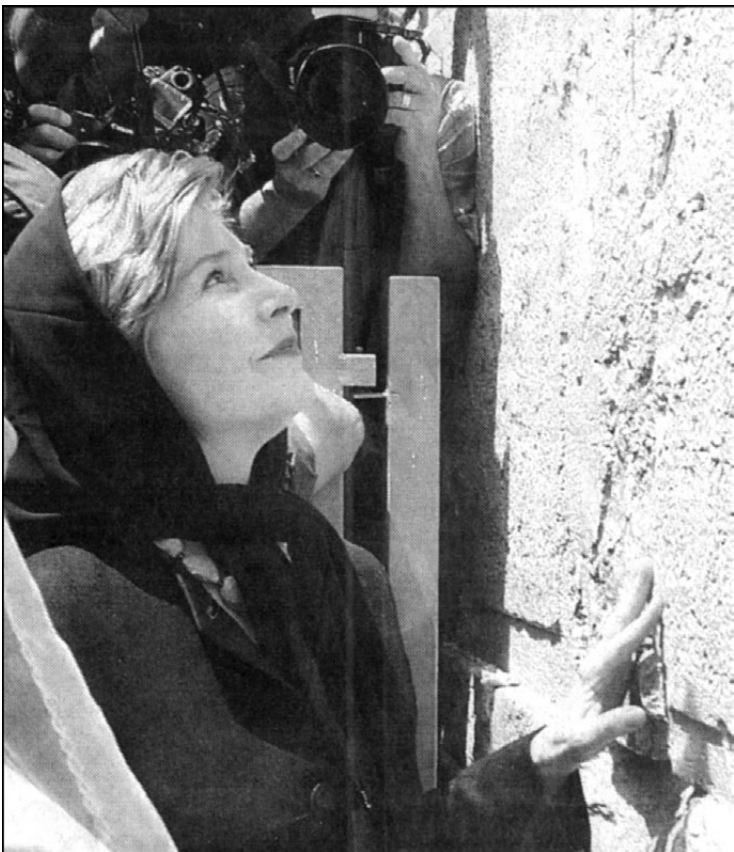
Aukščiausiojo teismo pirmininkas Vytautas Greičius susitiko su Seimo vadovu Artūru Paulausku. Po susitikimo V. Greičius apkaltino Finansinių nusikaltimų tarnybą kompetencijos stoka ir politikavimu. AT pirmininko nepasitenkinimą sukėlė tai, kad FNTT Premjerui Algirdui Brazauskui pateikė medžiagą apie 400 teismo nuosprendžių, po kurių dauguma finansiniais nusikaltimais kaltinamų asmenų buvo paleisti. V. Greičiaus teigimu, tokie skundai turi patekti ne valstybės vadovams, bet Teismų tarybai. AT pirmininkas suabejojo, ar teisėsaugos institucijos kvalifikuotai atlieka ikiteisminius tyrimus. Jo teigimu, FNTT “daugiau užsiima politikavimu, o ne darbu”. V. Greičius pažūrė kritikos ir politikams, ir teisėsaugininkams, paragino visus dirbti savo darbą.

Lažybų punkto “Orakulas” darbuotojos Irmos Sakalauskaitės nužudymu įtariamam alytiškiui Andriui Petrulioniui gresia nauji kaltinimai. Jo bute per kratą pareigūnai rado šimtus neužpildytų praėjusių prezidento rinkimų biuletenių bei rinkėjų pažymėjimų. Alytaus miesto ir rajono policijos komisariatare pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl rinkimų ar referendumo dokumentų sunaikinimo, sugadinimo, pagrobimo ar paslėpimo. Šiurpiu nusikaltimu įtariamasis 23 metų alytiškis prieš pora metų išitraukė į politinę veiklą: tapo Socialdemokratų partijos Alytaus miesto skyriaus nariu bei aktyviai dalyvavo organizuojant rinkimus. Jis prezidento ir Seimo rinkimų metu buvo Alytaus rinkimų apygardos Jaunimo apylinkės komisijos pirmininkas.

Kauno apygardos teisme buvo toliau nagrinėjama kunigo Ričardo Mikutavičiaus meno kolekcijos pagrobimo byla. Išklausa ilgai laukto liudytojo Aleksandro Kiliotaičio parodymų bei pagarsinta byloje surinkta operatyvinė medžiaga.

Lietuvos valdovų rūmų atkūrimo darbai, pradėti 2002 metų pavasarį, turėtų būti baigti iki 2009-ųjų vasaros, kai bus minimas Lietuvos vardo tūkstantmetis. Neabejojama, kad anksčiau nurodyta Valdovų rūmų statybos kaina - 101 mln. litų - neišvengiamai didės, nes statybos darbai ir medžiagos kasmet brangsta. Lietuvos valdovų rūmai Vilniaus Žemutinėje pilyje apie keturis šimtmečius buvo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinis, administracinis ir kultūrinis centras. Čia rasti seniausio mūro fragmentai Lietuvoje, datuojami XIII amžiumi. Karalius Žygimantas Augustas rūmuose sukaupe Europoje garsėjusią biblioteką. Čia buvo saugomi paveikslų rinkiniai, didžiulė brangenybų kolekcija, kuriai, amžininkų liudijimu, neprilygo net popiežiaus turtai. 1636 m. rūmuose parodyta pirmoji opera Lietuvoje, čia veikė ir pirmasis Muzikinis teatras.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

JAV prezidento žmona Laura Bush, lankydama religines vietas Jeruzalėje paliečia ir “Šventąją judaizmo sieną”. Ji taip pat lankėsi ir palestiniečių Jericho mieste, kai atvyko iš Jordano, kur dalyvavo Pasaulio ekonomikos forumo.

AP

LENKIJA PRAŠO APSAUGOTI LENKŲ TAUTINES MAŽUMAS BALTARUSIJOJE

Varšuva, gegužės 19 d. (ELTA). Lenkijos prezidentas Aleksandr Kwasniewski po susitikimo su Vokietijos ir Prancūzijos vadovais išreiškė nerimą dėl padėties Baltarusijoje ir paragino Europos Sąjungą padėti apsaugoti šioje šalyje gyvenančią lenkų tautinę mažumą. "Nerimauju dėl to, kas dedasi Baltarusijoje, ir tikiuosi, jog ES panaudos savo įtaką, kad panaikintų grėsmes lenkų tautinei mažumai Baltarusijoje", - sakė prezidentas. Detaliau šios problemos A.Kwasniewski nekomentavo.

Lenkijos užsienio ministerija pranešė, kad Baltarusija apkaltino Varšuvą naudojant lenkų mažumą, siekiant surengti sukilimą prieš prezidentą Aleksandr Lukašenko, ir aukšto rango lenkų diplomata paskelbė nepageidaujamu asmeniu.

Lenkija pareiškė, kad, atsakydama į tai, nusprendė išsiųsti baltarusių diplomata. Vis dėlto Minskas tvirtina, kad Lenkija prieš kelias savaites įsakė išsiųsti baltarusių pasiuntinį ir būtent dėl to Minskas Lenkijos ambasados pirmąjį sekretorių Mareką Bucką paskelbė persona non grata.

"RUSIJOS URM KVAILYSTĖ"

Rusijos Valstybės Dūmos deputatas Viktoras Alksnis, atstovaujantis nacionalistinei frakcijai "Tėvynė" ir atsakingas už ryšius su tėvynainiais, agentūrai "Regnum" pareiškė nesuprantąs, kodėl šalies URM pasirašė sienos sutartį su Estija. Deputato nuomone, dviejų šalių santykiai turi priminti gatvę, kurioje eismas vyksta dviem kryptimis - priešpriešiais. "Ar mums reikalinga sienos sutartis? Man asmeniškai, kaip ir bet

Baltarusijos išplatintame pareiškime taip pat teigiama, kad M.Bucka domėjosi veikla, kuria buvo siekiama "destabilizuoti" šią postsovietinę valstybę. Jungtinių Valstijų ir ES seniai kritikuojamas A.Lukašenko Vakarų kaltina, kad jie, siekdami nuversti jo režimą, remia masinius protestus, panašius į tuos, kokie buvo surengti Ukrainoje ir Gruzijoje. Baltarusijos teigimu, kaimyninė Lenkija perversmą siekia pradėti panaudodama etninę lenkų mažumą. Lenkija neigia bet kokius kaltinimus, neva ji kišasi į Baltarusijos vidaus reikalus, tačiau teigia, kad Varšuva privalo garsiai prabilti apie kaimyninėje valstybėje vykdomus žmogaus teisių pažeidimus.

Praėjusią savaitę Baltarusijos valdžia anuliavo didžiausios lenkų bendrijos vadovų rinkimus ir pareikalavo, kad jai vadovautų prezidento A. Lukašenko atžvilgiu palankiai nusiteikę vadovai.

Prancūzijos Nansi mieste Lotaringijoje įvyko Prancūzijos prezidento Jacques Chirac, Lenkijos prezidento A. Kwasniewski ir Vokietijos kanclerio Gerhard Schroeder susitikimas.

kuriam kitam, ji nereikalinga. Jinai reikalinga jiems, nes jiems iškyla problemų su Europos Sąjunga, Šengeno zona ir taip toliau. Jiems reikia legitiminės sienos", - dėstė savo nuomonę deputatas. "Tokiomis aplinkybėmis kiekvienas normaliai mąstantis žmogus pasakys: gerai, štai jums siena, o jūs mums - rusų gyventojų teises. Ne? Skiriamės", - sakė jis. "Rusijos URM daro klaidą po klaidos, negalvodama apie pasekmes."

RUSIJOS MINISTRAS APIE ESTIJOS PAŽADĄ

Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov pareiškė, kad Estija įsipareigojo Rusijai vienašališkai neinterpretuoti valstybinės sienos linijos, ko padaryti kol kas nesutinka Latvija.

"Prieš mudviem su kolega Urm Paet pasirašant sienos sutartį, gavome patikinimą, kad jokių vienašališkų sienos linijos interpretacijų nebus, ne taip, kaip jūs žinote, pasielgė mūsų kaimynai latviai", - sakė S.Lavrov spaudos konferencijoje po sienos sutarčių su Estija pasirašymo. "Manau, mes prie šio klausimo (Latvijos pozicijos dėl sienos su Rusija) dar grįšime", - pridūrė ministras. S. Lavrov taip pat išreiškė viltį, kad pasirašius sienos sutartį su Estija bus sudarytos prielaidos išspręsti dar nesureguliuotus dvišalių santykių klausimus. "Vienas jų - rusakalbių gyventojų padėtis, ir mes aptarėme tas priemones, kurių Estijos valdžia imasi ir gali imtis šiuo klausimu", - sakė jis.

U.Paet savo ruožtu pažymėjo, kad Estija yra atvira dialogui bet kokiais klausimais, tarp jų ir dėl žmogaus teisių. "Ir Estija, ir Rusija turi būti pasirėngusios svarstyti žmogaus teisių problemas", - sakė estų ministras. Pasak Estijos užsienio reikalų ministro, Estijos vyriausybė ketina kuo greičiau - artimiausiomis savaitėmis - perduoti parlamentui ratifikuoti sienos sutartį su Rusija.

Jo nuomone, Estijos parlamentas nespės ratifikuoti šių dokumentų iki vasaros atotogų pradžios. "Antra vertus, parlamentas pats pasirenka ratifikavimo tempą", - sakė ministras. U.Paet taip pat pažymėjo, kad sienos sutarties pasirašymas daugeliui estų emocionaliai yra labai nelengvas žingsnis, o dar didesnio jausmų proveržio galima tikėtis artėjant sutarties ratifikavimo parlamente datai.

Atsakydamas į žurnalistų klausimą, ar tikrai Estija turi 150 mlrd. dolerių vertės materialinių pretenzijų Rusijai, U. Paet pareiškė: "jūsų keliamu klausimu dabar negaliu pasakyti nei taip, nei ne".

Rusijos diplomatijos vadovas savo ruožtu sakė: "Mes pasirengę svarstyti istorinius klausimus, taip pat kultūros vertybių klausimus, bet netoleruosime jokių vienašališkų interpretacijų". Tuo tarpu Rusijos Federacijos Tarybos tarptautinių reikalų komiteto vadovas Michailas Margelovas pažymėjo, kad kitas dvišalių santykių žingsnis - švelnesnis vizų režimas, laipsniškas perėjimas prie bevizio piliečių judėjimo abi-

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

ISTORINĖ TIESA NEMELUOJA

Vakarų žiniasklaidoje Lietuvos, Estijos ir Latvijos griežtas reikalavimas pasmerkti Molotovo-Ribbentropo paktą sulaukė didelio dėmesio. Net Rusijos spauda, nors ir atsargiai, bet rašė apie tai. Tarptautinė bendruomenė pareiškė pritarimą Baltijos valstybių reikalavimui, kad Rusija, įsipareigojusi išlyginti Sovietų Sąjungos buvusias skriaudas, privalo bent atsiprašyti už jos okupaciją ir vykdytą tautų genocidą.

Maskvoje valstybių vadams stebint, Rusijos prezidentas, nerinkdamas žodžių, Baltijos valstybes keikė už tai, kad jos iškėlė praeities nuoskaudas. Karo pergalės šventėje liejosi jo pyktis: “Žlugus Sovietų Sąjungai, Rusijos Federacija neteko dešimčių tūkstančių savo amžinų teritorijų. Tad ką jūs siūlote? Vėl iš naujo dalyti, sugrąžinti mums Krymą, kitų buvusios Sovietų Sąjungos respublikų teritorijų dalis. Tada grąžinkite mums ir Klaipėdą”. Pergalės dienos minėjimas buvo persmelktas sovietinės dvasios, nors Stalino vaizdų ir nebuvo. Tačiau Rusijos televizijos buvo kartojami vaizdai, kuriuose buvo “tautų tėvo” fotografija prie traukinio, atvežusio į Maskvos Gudijos stotį karo veteranus. *The Wall Street Journal* rašė, jog Rusijos prezidentas nevertina Stalino vaidmens kritiškai ir su didele aistra gina sovietinės eros mitus bei simbolius. Jis SSRS žlugimą pavadino didžiausia geopolitine XX amžiaus katastrofa.

Daug kas prisimena, jog Rusijos prezidentas, pradėdamas savo karjerą, pažadėjo skandinti išvietėje čėčėnų laisvės kovotojus. Bet kai to nebuvo galima padaryti, pradėjo kurti naują Baltijos šalių ir Rusijos istoriją. Tad žurnalistams ir Europos Sąjungos vadovams jis pateikė savo Lietuvos istorijos aiškinimą, kad 1918 metų sutartimi Rusija Baltijos valstybes “perleido” į Vokietijos įtakos sferą, kad 1939 metais Lietuva su Latvija ir Estija įstojo į SSR sąjungą ir kadangi Lietuva jau nuo 1939 metų buvusi Sovietų Sąjungos sudėtyje, tai 1941 metais Rusija nieko neokupavo, bet atsiėmė tai, kas jai priklausė. Bet tai dar ne viskas – paskelbė ir Klaipėdą priklausius Rusijai, tik nepasakė kuriame amžiuje ir kuriais metais Klaipėda buvo “prisijungusi” prie Rusijos... ir kada Karaliaučiaus kraštas “buvo rusų žemė”.

Kai rusų tankai 1939 metais dar nesišvaistė Lietuvoje, jau buvo atspausdinti žemėlapiai, kuriuose Baltijos valstybės buvo rodomos Sovietų Sąjungos sudėtyje – tas “klystančias tautas reikėjo susigrąžinti” vėl Stalino globon ir parodyti Sibiro gulagus.

Visi žinome, kad Jungtinės Amerikos Valstijos niekada nepripažino Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą. JAV prezidentas George Bush, būdamas Rygoje, labai aiškiai pasakė, kad Baltijos tautos buvo pavergtos, tačiau diplomatiškai elgėsi nekritikuodamas rusiškos demokratijos. Kremlui nepatiko, kad jam Maskva šį kartą buvo tikrai viena iš jo kelionės po Europą stočių. Rusijos užsienio reikalų ministras pasiuntė diplomatui nederamą laišką JAV sekretorei, kuriame protestavo prieš jo kelionę į Rygą ir Tbilisį. C. Rice atkirto, kad “JAV prezidentas gali važiuoti kur tik nori”. O mums malonu, kad JAV Senatas vienbalsiai priėmė nutarimą, reikalaujantį kad Rusija pasmerktų Sovietų Sąjungos Baltijos valstybių okupaciją. Istorinės tiesos neįmanoma suklastoti.

S. Tūbėnas

SOS: SKĘSTA ISTORIJA IR KALBA

Jau pačioje pirmosios Sovietų okupacijos (1940-1941) pradžioje Maskva kovojo su Lietuvos istorija. Prasidėjo atitinkamų lapų išplėšimu iš mokyklų vadovėlių. Tada nebuvo galima tam pasipriešinti viešai. Tačiau sunku suvokti kodėl dabar, jau vėl nepriklausomoje Lietuvoje, lyg vykdant senus Kremliaus “ukazus” yra žalojama Lietuvos istorija priaugančios kartos aplinkoje: iš pokalbių ir spaudos išcenzūruojami du okupaciniais metais “tabu” žodžiai – “okupacija” ir “nepriklausomybė”. Priedu naudojami kai kurie terminai, kurie ištrina iš istorijos 1918-jų metų Nepriklausomybės Aktą ir 10-ties metų partizaninį karą.

Kaip tai vykdoma? Gerą istorinę klausą turį tautiečiai, žinoma, pastebi, jog “ne į toną” skamba dažnai vartojami terminai, kaip “tarpukaris”, “prieškaris” ir “pokaris” bei jų “laikai”. Juk naudojimas “tarpukario Lietuva” padeda nutylėti 1918-1940 m. nepriklausomybės faktą ir tai sekusią okupaciją. Taip iš jaunųjų žmonių sąmonės išgarinama Nepriklausomybė. Be to, tai įtaigoja, jog Lietuvos valstybė atsirado tik tarp I-jo ir II-jo Pasaulinio karo, ir jos istorijoje nebuvo jokių kitų karų, net nei Saulės, nei Žalgirio mūšių, nei karų su kryžiuočiais, švedais ir net totoriais. Todėl, kai kas nors kalba apie “tarpukarį”, dera paklausti: “Kurių mūsų istorijos karų tarpukarį Tamstelė turite mintyje?” Ir apskritai, “tarpukarė” apsieina be to meto Lietuvos, net keikiamos “smetininės” Lietuvos, nepriklausomybės, apsiėjimo be rusų, tikrovės.

Kitas, gal net labiau piktybinis, mūsų kalboje išaugęs auglys yra dažnai, įvairiais atvejais, naudojamas žodis “pokaris”. Čia jau labai aiškiai atsiduoda “okupacijos” draudimo atūgomis. Kai “pokaris” buvo priverstinai įdiegtas oku-

paciniais metais, to žodžio naudotojai bent jau nenusikalto logikos ir sveikos nuovokos dėsniams. O dabar? Juk ir šandien mes esame “pokario” laikuose. Nejaugi nieko pažymėtino nėra Lietuvoje įvykę ar pasikeitę tarp 1944-jų (okupacijos pradžios) metų ir 2005-jų metų, kai, pavyzdžiui, balandžio 20-21 dienomis Vilniuje vykęs NATO šalių užsienio reikalų ministrų suvažiavimas panašus į istorinį suvažiavimą Lucke? Tai įvyks irgi “pokario” metuose.

Priedu, bent jau lietuviai ir estai, kaip tai yra pareiškęs prezidentas Valdas Adamkus, karo pabaigą mato kitomis akimis ir kitokią datą, negu mato prez. V. Putin ir gegužės 9 d. į buvusią Stalino gūžtą sugužėję Putin svečiai. Net ir savo tarpe mes dar svarstome, ar mums karas tikrai pasibaigė 1990-tais, ar 1993-siais m., kai paskutinis okupacinių pajėgų kariškis išžengė iš Lietuvos teritorijos.

Kinų filosofas Konfucijus esą pasakęs: “Kai žodžiai praranda prasmę, žmonės praranda laisvę”. Jei taip, būtina įsiklausyti, kokia naudojamų žodžių prasmė. “Tarybų Lietuva”, pavyzdžiui, turėtų reikšti, kad lietuvių tauta laisvai ir savanoriškai atsisakė nepriklausomybės, ir jos valia Lietuva pasidarė “tarybinė”. Lietuva niekad nebuvo “sovietinė”, kaip Rusija, kurios žmonės be kitų prievartos savo metu ją iš “carinės” pavertė “sovietine”. Tad Lietuvoje nebuvo tikrumoje jokio “sovietmečio”, o buvo paprasčiausi Sovietų okupacijos metai. Visus istorijos faktus pridengią terminai, pridengia aiškų ir nuogą faktą: **okupacija**.

Suprantama, kad per tiek metų tautos galvon kalamos surūdijusios melo vinyš sunkiai duodasi ištraukiamos. Tačiau būtina jų atsikratyti, kad jos neužnuodytų tamsiosios istorijos metų sąmoningai neiš-

gyvenusio jaunimo mąstysenos ir pažiūros į pasaulį. Panašiai niokojama ir senoji lietuvių kalba. Skirtumas toks, kad ją skandina ne okupacijos įkalti įpratimai, bet nuo prie tautos kamieno tautiškumo raiščių pasiiluosavusi ir okupacinio kosmopolitizmo suviliota pasileidusi laisvė. Ką tik iš spaudos puslapių iššoko tautinės akis badantis žodis – “lyderiauja”. Esą Lietuva “lyderiauja” moterų dalimi ES parlamente. Tai priminė prieš keletą metų išklaustą konferenciją apie “lyderio” savybes, ar panašiai. Valandą kantriai išklausęs diskusiją, paklausimų metu atsi stojęs paaiškinau, kad daug metų praleidęs užsienyje ir primiręs lietuvių kalbą. Todėl paklausiau: “Kas yra “lyderis”?”. Gal, sakiau, kaip pagal to žodžio naudotą reikšmę spėju, tai reiškia vadą, vadeivą, vadovą ar vedlį? Keista, bet niekas iš žinovų net nepabandė mane apšviesti. Džiaugiuosi, kad metams bėgant, lyg ir mažėja “lyderių” Lietuvoje. Laimei ir jiems pakeisti neatsiranda “fiūreriai” ar “voždai”. Tačiau mūsų politikų kalbon ir žurnalistų spaudon braunasi kitos kosmopolitizmo erkės. Banke ir keityklose keičiama valiuta yra “konvertuojama”. Rytdienos oras ir ateities rinkimai yra “prognozuojami”. Lyg tas svetimas žodis būtų kokia inteligento etiketė, lyg kaklaraištis iškilingame renginyje. O juk galima lengvai ”spėti” orą ir politiką. Berods ir “nuvokti” ar “numatyti” dažnai galėtų pakeisti svetimžodį. Buvo ir tebėra lietuviškų žodžių kuriais atsi-kratytina: “inicijuoti”, “anon-suoti” ir daug kitų. Ir tai, ką sako (inteligentiškas?) “adekvaičiai”, pakankamai pasako “užtektinai” ir užtektinai pasako “pakankamai”.

Tad gal žiniasklaidos žmonės parodytų pavyzdį paskelbdami vajų prieš kosmopolitines erkes.

Vilius Bražėnas

(Atkelta iš 2 psl.)

RUSIJOS MINISTRAS...

pus sienos. "Būtina siekti, kad pasienio teritorijų gyventojai valstybinę sieną galėtų kirsti pagal supaprastintą schemą. Man tai ypač svarbu, nes esu senatorius nuo Pskovo srities, kuri, turėdama bendrą ribą su Estija, patenka į sienos sutarčių reglamentuojamą sritį", - pabrėžė M.Margelov spaudos konferencijoje Maskvoje.

Remiantis pasirašytais dokumentais, Rusijos ir Estijos valstybinė siena nustatoma jos dabartinėmis ribomis ir sutampa su buvusia administracine RSFSR ir Estijos SSR siena.

Sienos sutarties pasirašy-

mas ir būsimas jos ratifikavimas abiejų valstybių parlamentuose labai svarbus Rusijai ir ES siekiant persilaužimo derybose dėl vizų režimo sušvelnimo ir norint efektyviau kovoti su nelegalia migracija.

Rusija ratifikavo analogišką sutartį su Lietuva 2003 metais, tačiau dar nepasiekė susitarimo šiuo klausimu su Latvija, trečiaja Baltijos valstybe, kurią po Antrojo pasaulinio karo taip pat buvo okupavusi Sovietų Sąjunga.

Rusijos ir Estijos valstybinės sienos sutartis įsigalios praėjus 30 dienų po šalių apsi-keitimo ratifikaciniais raštais. Dėl valstybinės sienos tarp Ru-

sijos ir Estijos nužymėjimo vietovėje, kuria ji eina, parite-to principu bus suformuota bendra demarkacinė komisija.

UZBEKISTANE GALĖJO ŽŪTI IKI TŪKSTANČIO ŽMONIŲ

Uzbekistano saugumo pajėgos per neramumus galėjo nukauti iki 1 tūkstančio civilių žmonių, paskelbė Tarptautinė Helsinkio žmogaus teisių federacija ir Uzbekistano žmogaus teisių organizacija.

Uzbekistano grupės vadovas Talik Jabukov sakė, kad Andižane žuvo 700, Pachtabade - 200 žmonių, ir dar 100 netoli Kirgizijos sienos. *ELTA*

(Atkelta iš 1 psl.)

LR AMBASADORIAUS...

nusikaltimus, kuriuos padarė stalinistinis režimas. Tiesos pripažinimas padarys žmones laisvais, o tai yra prielaida laisvos, demokratinės visuomenės kūrimui bei pasitikėjimu grįstų santykių su kaimynais plėtojimui.

Prezidento Bush kartūs tiesos žodžiai buvo sutikti nevienodai ir pačiose JAV-ose. Štai Vakarų pakrantės didžiausias laikraštis *The Los Angeles Times* gegužės mėn. 10 d. redakciniame komentare pavadintame "Ir vėl didysis Jaltos melas" ("Once Again, the Big Yalta Lie") rašė: "tai, kad Rytų Europa buvo išduota Jaltoje yra senas dešiniųjų pažiūrų atstovų gandas <...> tiesa yra ta, kad Jalta neatidavė Rytų Europos sovietams. Šią teritoriją sovietai tuo metu jau turėjo savo rankose..."

("...*The claim that Roosevelt betrayed Eastern Europe at Yalta, and that he set the stage for 40 years of Soviet domination, is an old right-wing canard <...> The truth is that Yalta did not hand Eastern Europe to the Soviets. That territory was already in their possession...*").

Po prezidento Bush kalbos kilę vieši debatai JAV spaudoje priminė pasauliui apie komunistinio teroro baisumus.

Svarbu, kad komunistinio režimo nusikaltimai nebūtų išbraukti iš istorinės atminties. Pasak istorikų, komunizmo režimas Sovietų Sąjungoje, Kinijoje, Kambodžoje, Rytų Europoje, Šiaurės Korėjoje ir Vietname nužudė daugiau negu 100 mln. žmonių.

Kaip *The New York Times* teigia Roger Cohen: " Jei vertinant statistiškai, komunizmas buvo labiau žmogžudiškas nei nacizmas: komunizmas užsietęs ilgiau ir jo įtaka buvo didesnė" (*Indeed, in terms of sheer numbers, Communism's claim to have been more murderous than Nazism is persuasive: it lasted longer and its reach was greater.*)

Komunizmo nusikaltimai, tame tarpe Lietuvos gyventojų genocidas,- vienas juodžiausių XX amžiaus istorijos puslapių. Mūsų pareiga- padėti tarptautinei visuomenei suvokti sovietinio režimo bei jo vykdytojų ir kolaborantų žiaurios nusikaltimus lietuvių tautai. Tai svarbu jau vien tam, kad totalitarinis režimas daugiau niekada, niekada neatsigautų.

Šiandien mes dar labiau suprantame ir vertiname iniciatyvą įamžinti komunistinio režimo aukas, pastatant joms paminklą netoli Kapitolijaus kalvos, JAV sostinėje Vašingtone. Noriu pranešti, kad vakar Lietuvos Respublikos ambasada

da Vašingtone skyrė 1,000 JAV dolerių Komunizmo aukų memorialo fondui. Kviečiu visus neabejingus, komunizmo aukoms, prisidėti paremiant šio memorialo statybą prie Kapitolijaus Vašingtone. Fondo duomenimis, memorialo komunizmo aukoms statyba kainuos apie 590 tūkst. JAV dolerių. Šiai dienai memorialo statybai dar trūksta 135 tūkst. JAV dolerių. Daugiau informacijos apie memorialą ir kaip prisidėti prie komunizmo aukų atminimo įamžinimo galite rasti internetinėje svetainėje <http://www.victimsofcommunism.org>

Mieli lietuviai,

Džiaugiamės ekonominiais Lietuvos pasiekimais, atsivėriančiais narystės ES ir NATO privalumais, aktyvia mūsų veikla Lietuvos kaimynystėje skleidžiant laisvės, demokratijos ir laisvosios rinkos idėjas.

Antra vertus, turime pripažinti, jog mes patys – Lietuvos visuomenė – nesame be bėdų, ligų ar problemų:

- beveik trečdalis kaimo žmonių gyvena žemiau skurdo ribos, elementariame nepritekliauje;

- nors esame nepriklausoma valstybė, tačiau išliekame nelaisvi nuo korupcijos apraiškų, spaudoje aprašomų Rusijos valdomų ar įtakojamų įmonių daromos žymios įtakos Lietuvos politiniame gyvenime bei kaltinimų aukštiems politikams dėl viešų ir privačių interesų supainiojimo.

- "Ar, pasidavę fatalizmui ir nesiimdami valingų politinių sprendimų, neatrėjame prie oligarchinio valdymo, prie modelio šalies su įtakinga oligarchine grupe ir didele, tačiau lengvai manipuluojama skurdo klase?" – metiniame pranešime klausė prezidentas Valdas Adamkus. Prezidento išreikštas susirūpinimas turėtų būti "wake-up call"/rimtas išspėjimas visiems, kuriems rūpi mūsų krašto gerbūvis ir tolygus, laisvos, pilietinės visuomenės vystymasis.

Baigėme 10 metų integracijos darbus į ES ir NATO.

Mes buvome vedami už rankos, mums rodė kelią ir darbus, kuriuos privalėjome atlikti. ES ir NATO padėjo išgydyti kai kurias ligas, sukurti prielaidas demokratijai ir laisvai rinkai. Tačiau nuo šiol nebeturime tikėtis, kad patarimais ar pamokymais mus išgelbės Briuselio ar Vašingtono auklė. Patys privalome gydyti visuomenines žaizdas ir tokiu būdu stiprėti. Stipriais tapsime tik tuomet, kai pripažinsime klaidas, pasmerksime blogį, šalinsime ligas, sieksime tiesos bei tikrojo žmogaus ir visuomenės gėrio.

Tuo tikslu, mano asmenine nuomone, labai svarbu: **pirma**, sugrąžinti ir stiprinti tikėjimą

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas susitiko su Izraelio Aukščiausiojo Teismo pirmininko Aharon Barak vadovaujama delegacija.

Linos Žilytės nuotr.

krikščioniškomis vertybėmis, dvasingumą ir gailestingumą, pagarbą kiekvieno žmogaus orumui bei meilę visiems, ypač vargšams ir mažiesiems. Per pirmąjį oficialųjį pamokslą Popiežius Benediktas XVI ragino žmoniją iš naujo atrasti Dievą, jeigu ji nori pasaulio skurdo, skausmo ir nepriteklių dykumas paversti taikos ir pažangos sodais. Tikiuosi, kad šis Popiežiaus raginimas pasieks lietuvių širdis bei įgalins mus kurti laisvą ir tikintį žmogų, klestinčią ir vieningą Lietuvą.

Antra. Svarbu stiprinti pilietinę visuomenę, kuri užtikrintų skaidrią ir atskaitingą šalies politikų ir pareigūnų veiklą. Jūs – Amerikos lietuviai – išaugote demokratijos ir laisvės aplinkoje. Jūs puikiai suvokiate demokratijos vertę bei kiekvieno piliečio atsakomybę ir galimybę formuojant, įgyvendinant, kontroliuojant politinius sprendimus. Tad perduokite šią patirtį broliams ir sesėms Lietuvoje.

Plietinės visuomenės daigų stiprinimas įgalins Lietuvos žmones drąsiau reikšti savo nuomonę, ginti savus interesus, kontroliuoti politikus ir pareigūnus, padaryti juos atsakingais ir atskaitingais.

Trečia. Ypač svarbu ugdyti Lietuvos Respublikos pilietį – aktyvų bendruomenininką, bei plėsti labdaros tradicijas. JAV egzistuoja gili labdaros tradicijos, tad jūsų perduodama patirtis yra svarbus įnašas diegiant bendruomeninės atsakomybės jausmą bei atjautos ir paramos, asmeninės filantropijos tradicijas Lietuvoje.

Mieli bičiuliai, tikiu, kad bendromis ir vieningomis pastangomis mes pasieksime saugios ir klestinčios Lietuvos vizijos įgyvendinimo.

Linkiu, kad ši šventė jūsų širdis pripildytų džiaugsmo ir pasididžiavimo savo Tėvyne.

Kviečiu ir toliau dirbti Lietuvos labui ir savo gerais darbais rašyti Lietuvos istoriją!

KAUNE GIMĘS A. BARAK NEVENGĖ PRISIMINIMŲ APIE VAIKYSTĘ

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, susitikęs su Lietuvoje viešiniu Izraelio aukščiausiojo teismo pirmininku Aharon Barak, domėjosi šios Izraelio institucijos veikla. Lietuvos parlamento vadovas taip pat domėjosi, kokius jausmus Kaune gimusiam A. Barak kelia nepriklausomybę atkūrusi Lietuvos valstybė.

Pasak Seimo pirmininko atstovo spaudai Arvydo Žilinsko, Izraelio aukščiausiojo teismo pirmininkas pabrėžė, kad jis didžiuojasi, jog yra kilęs iš Lietuvos. Jo teigimu, Izraelio aukščiausiojo teismo pirmininkas šiltais žodžiais prisiminė jį išgelbėjusio lietuvių valstiečio šeimą ir pabrėžė, kad Lietuva jam yra šalis, sukelianti dvejopus jausmus.

Susitikime A. Barak pasidalijo mintimis apie Lietuvoje prabėgusią savo vaikystę, išsigelbėjimą iš Kauno geto. Izraelio aukščiausiojo teismo pirmininkas šiltais žodžiais prisiminė jį išgelbėjusio lietuvių valstiečio šeimą ir pabrėžė, kad Lietuva jam yra šalis, sukelianti dvejopus jausmus.

“Viena vertus, Lietuva - šalis, kurioje nužudyta daugelis mano šeimos narių, kita vertus - tai šalis, kurioje mano gyvybė buvo išgelbėta”, - pabrėžė A. Barak.

Pasak jo, dvejopi jausmai jį užplūsta ir tada, kai į Izraelį atvyksta rungtyniauti Lietuvos krepšininkai. “Kai į Izraelį atvyksta Lietuvos krepšinio komanda, mano jausmai pasidalija ir nebežinau, už kurią komandą sirgti - už Izraelio ar Lietuvos”, - sakė A. Barak.

Seimo pirmininkas ir Izraelio aukščiausiojo teismo pirmininkas susitikime aptarė Izraelio aukščiausiojo teismo teisėjų skyrimo tvarką, parlamento priimtų teisės aktų, galimai prieštaraujančių Konstitucijai, nagrinėjimo tvarką.

Konstitucinio Teismo kvietimu į Lietuvą atvykusio A. Barak vizito programoje nu-

matyti ne tik oficialūs susitikimai. Viešnagės metu A. Barak ketino susitikti su lietuviais, kurie Antrojo pasaulinio karo metais jį ir jo mamą išgelbėjo nuo holokausto. Iki emigracijos A. Barak Kaune praleido devynerius vaikystės metus.

Tai pirmasis oficialus jo vizitas Lietuvoje. Iki šiol jis lankėsi Lietuvoje tik kartą - trumpam buvo atvykęs 1990 metų pradžioje - tačiau šios kelionės sako net nelaikęs vizitu. A. Barak Lietuvoje lankosi su žmona Elisheva Barak, Nacionalinio darbo teismo pirmininko pavaduotoja.

Gegužės 25 d. Izraelio aukščiausiojo teismo pirmininką priimė prezidentas Valdas Adamkus ir ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas.

A. Barak gimė 1936 metais Kaune, į Izraelį emigravo 1947-aisiais. Hebrajų universitete (Jeruzalėje) jis studijavo teisę, ekonomiką ir tarptautinius santykius. 1958 metais A. Barak buvo suteiktas teisės magistro, 1963 metais - daktaro laipsnis, 1972 metais - Hebrajų universiteto Teisės mokyklos profesoriaus vardas.

1975-1978 metais A. Barak buvo Izraelio generalinis prokuroras. 1978 metais paskirtas Izraelio aukščiausiojo teismo teisėju, 1993 metais - šio teismo pirmininko pavaduotoju, o nuo 1995 metų yra jo pirmininkas.

Izraelio aukščiausiasis teismas vykdo apeliacinio ir aukščiausiojo teisingumo teismo funkcijas. Pagal Aukščiausiojo teismo įstatymą jis turi teisę pripažinti negaliojančiais Kneseto priimtus teisės aktus, tarp jų ir įstatymus, kurie prieštarauja Konstituciją sudarančiuose pagrindiniuose įstatymuose įtvirtintiems principams.

LGITIC

JAV SENATAS VIENBALSIAI RAGINA RUSIJĄ ATSIPRAŠYTI

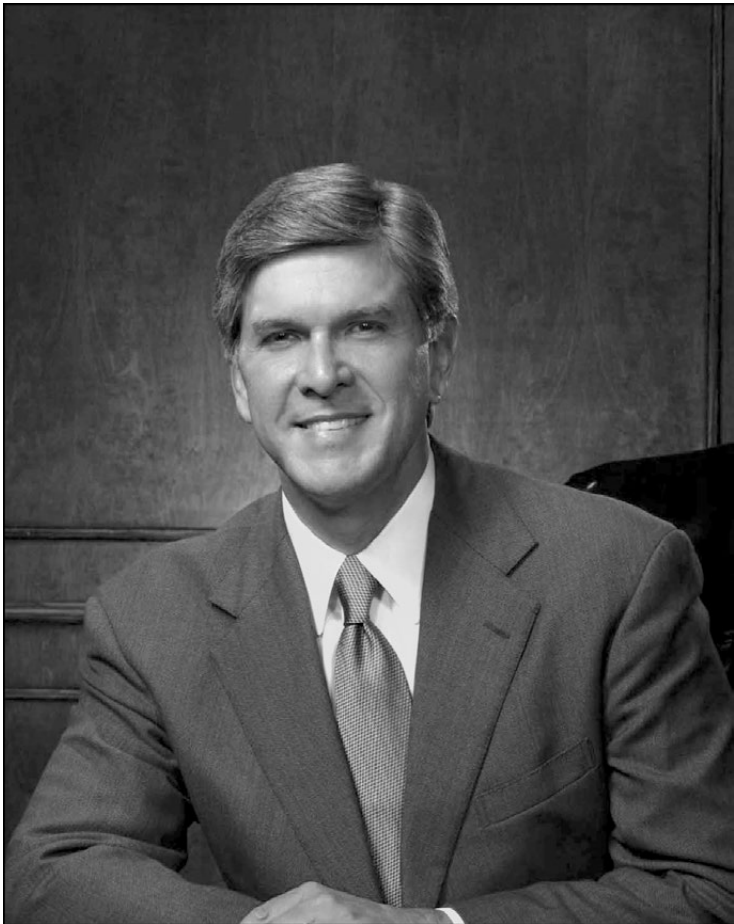
Amerikos Lietuvių Taryba praneša, kad Jungtinių Amerikos Valstijų Senatas vienbalsiai priėmė rezoliuciją, raginančią Rusiją pripažinti, kad Pabaltijo kraštai buvo okupuoti ir kad ji pasmerktų neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksiją.

Jungtinė Senato rezoliucija Nr. 35 pirmą kartą buvo pristatyta šių metų gegužės 12 d. ir vienbalsiai priimta gegužės 19 d. Ją pateikė Oregon valstijos senatorius Gordon Smith, parėmė Illinois senatoriai Richard Durbin ir Californijos Diane Feinstein.

“Rezoliucija, reikalaujanti, kad Rusijos Federacija pripažintų Sovietų Sąjungos įvykdytos okupacijos neteisėtumą, yra įvadas į kompensacijos klausimo ateityje iškėlimą”, sakė ALT’o pirmininkas Saulius Kuprys.

Panašią rezoliuciją (H. Con. Res. 128) Kongreso Atstovų rūmuose pristatė Illinois Atstovas John Shimkus. Ją parėmė jau 20 Kongreso atstovų.

Šių rezoliucijų svarbą ypač sustiprino JAV prezidentas George Bush, Rygoje primindamas Jaltos sutarties neteisenumą ir pabrėždamas būtinumą atitaisyti istorijos klaidas. Prezidentas aiškiai pasakė, kad ši sutartis privedė prie daugel milijonų Vidurio ir Rytų Europos gyventojų pavergimo ir kad tai yra vienas iš didžiųjų istorijos nusikaltimų.

Oregon valstijos senatorius Gordon Smith.

ALT’o nuotr.

Rezoliucijų paruošimu ir pateikimu rūpinasi centrinės lietuvių, latvių ir estų organizacijos, kurios sudaro Vašingtone įsikūrusį Jungtinį Amerikos Baltiečių Komitetą (JBANC). Lietuviams atstovauja **Amerikos lietuvių taryba**, kuri finansškai išlaiko JBANC įstaigą ir koordinuoja jos darbus.

ALT’o pirmininkas nurodė, kad šios rezoliucijos priėmimas yra itin svarbus pasiekimas ir laukiama, kad panaši rezoliucija netrukus netrukus taip pat

bus patvirtinta JAV Atstovų rūmuose. Tokiu būdu abeji Kongreso rūmai - Senato ir Atstovų bus aiškiai išreiškę JAV valstybės poziciją šiuo mums ypač svarbiu klausimu. Lietuvių visuomenė kviečiama aktyviai jungtis, kad antroji rezoliucija taip pat būtų priimta Atstovų rūmuose. Amerikos lietuvių taryba kviečia visus Amerikos lietuvius kreiptis į savo vietos atstovus Kongrese, kad ir jie pasisakytų už šios rezoliucijos priėmimą. **ALT’o informacija**

UŽ “MAŽEIKIŲ NAFTĄ” – GERA KAINA

Žlungančio Rusijos koncerno “Jukos” valdomos “Mažeikių naftos” įsigijimu besidominčios Rusijos TNK-BP vadovai tvirtina, jog TNK - BP turi gerų pajėgumų ir technines galimybes valdyti “Mažeikių naftą”, gali užtikrinti ilgalaikį naftos žaliavos tiekimą ir yra pajėgūs pasiūlyti gerą rinkos kainą už Mažeikių įmonės akcijas. Tai TNK - BP vadovai - prezidentas ir pagrindinis vykdomasis direktorius Robert Dudley bei bendrovės vykdomasis direktorius German Chan sakė po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi.

Pasak jo, TNK - BP yra išreiškusi norą pirkti “Mažeikių naftą”, tačiau kol kas jokių detalesnių derybų su “Jukos” šiuo klausimu nevyko. R. Dudley teigimu, pirmiausia svarbu kalbėtis su Lietuvos vadovais, išgirsti Lietuvos valdžios požiūrį ir keliamus reikalavimus. “Šis mūsų vizitas susijęs su pozicijų aiškinimusi, siekiant sužinoti, ar mes esame priimtina bendrovė vietinės valdžios požiūriu”, - sakė TNK - BP vykdomasis direktorius G. Chan. Jis pridūrė, jog į Lietuvą susitikti su Vyriausybės vadovu bei prezidentu TNK - BP vadovai atvyko savo nuožiūra, ne ūkio ministro V. Uspaskicho iniciatyva. G. Chan teigimu, kol kas nenumatytas TNK - BP vadovų susitikimas su V. Uspaskichu, tačiau neatmetama galimybė, jog atsiradus reikmei

toks susitikimas gali įvykti.

Kontrolinio “Mažeikių naftos” paketo įsigijimu taip pat domisi Rusijos “Lukoil”, Roterdame registruota prekybos naftos produktų kompanija “Vitol”. Rusijos žiniasklaida yra minėjusi, kad “Mažeikių nafta” domisi ir Vakarų kompanijos “ExxonMobil” ir “Chevron”.

Šiuo metu TNK-BP “Mažeikių naftai” tiekia 300 tūkst. tonų žalios naftos per ketvirtį. Bendrovė teigia ieškanti galimybių abiem pusėms palankiomis sąlygomis šį paketą padidinti.

“Mažeikių nafta” šiemet tikisi perdirbti apie 9 mln. tonų naftos. 2004 metais “Mažeikių nafta” perdirbo 8,66 mln. tonų naftos ir kitos žaliavos - 21 proc. daugiau nei 2003-iaisiais.

Pernai 72 mln. tonų naftos išgavusi TNK-BP yra Didžiosios Britanijos milžinės “British Petroleum” bei Rusijos investuotojų bendra įmonė. TNK-BP dirba apie 99 tūkst. žmonių. TNK-BP valdo 6 naftos perdirbimo gamyklas Rusijoje ir Ukrainoje bei turi 2,1 tūkst. degalinių tinklą.

“Mažeikių nafta” yra pelningiausia Lietuvos bendrovė, pernai uždirbusi 721,858 mln. litų neaudituoto grynojo pelno - 3,3 karto daugiau nei 2003-iaisiais (220,9 mln. litų). Bendrovės pajamos pernai išaugo 44,7 proc. - iki 7,663 mlrd. litų.

LGITIC

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

CII.

Protestuojama prieš tai, kad sąjunginio pavaldumo įmonės perduodamos Respublikos jurisdikcijai, neapsvarsčius to visos šalies mastu. Todėl griežtai reikalaujame skubiai imtis efektyvių priemonių, kad būtų užtikrintas SSRS įstatymų ir SSRS piliečių teisių galiojimas.” Telegramą pasirašė instituto direktorius Starkovas, darbo kolektyvo komiteto pirmininkas Kolmakarovas, partijos komiteto sekretorius Antonovas.

“Mes, Klaipėdos laivų statybos įmonės darbininkai, esame nustebinti ir sujaudinti to sprendimo, kurį priėmė Aukščiausioji Taryba - nutraukti ryšius su SSRS. Reikalaujame, kad SSRS Liaudies deputatų suvažiavimas skubiai priimtų nutarimus, kad būtų atkurta SSRS vienybė ir apgintos tarybinių piliečių teisės Lietuvoje.” Telegramą pasirašė įmonės dar-

bo kolektyvo atstovai: Sevicekovas, Pastuchovas ir kiti.

“Draugai deputatai! Lietuvoje kovo 11-ąją įvykdytas valstybės perversmas. Imkitės skubių priemonių”, - rašė mokslinio gamybinio susivienijimo “Venta” “darbo kolektyvas”.

“Mes, Lietuvos SSR Sniečkaus miesto gyventojai ir Atominės elektrinės darbuotojai, smerkiame Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sprendimą, manipuliuojant tariamais istoriniais faktais, išstoti iš SSRS. Tai galima būtų daryti tik laikantis SSRS Konstitucijos. Reikalaujame, kad LSSR būtų laikomasi SSRS Konstitucijos”, - rašė Sniečkaus ir Ignalinos atominės elektrinės “dirbantieji”.

LKP “ant SSKP platformos” Alytaus miesto komiteto sekretorius J.Navašinskas “miesto ir kaimo darbo žmonių” vardu prašė Kremliaus: “Skubiai at-

šaukite SSSR Aukščiausiosios Tarybos visus įstatymus ir nutarimus, nes jie prieštarauja daugelio Lietuvos žmonių nuomonei.”

O E.Leontjeva iš Vilniaus Kremlui rašė: “Gelbėkite Lietuvą nuo fanatikų, kurie nori atkurti fašistinį režimą.”

Sovietinės armijos karininkai iš Klaipėdos Trečiajam SSRS liaudies deputatų suvažiavimui rašė: “Draugai deputatai! Mes, paprasti rinkėjai, prašome Suvažiavime iškelti klausimą - jeigu Lietuva išstotų iš SSRS, kam priklausytų Klaipėdos kraštas ir Kaliningrado sritis? Spauda, radijas ir televizija Lietuvoje nuolat teigia, kad jie nuo amžių priklausė Lietuvai, kad tai “Mažoji Lietuva”. Nesąmonė. Visa tai propaguojama, kad būtų apgauta Maskva, sukelti tarpnacionaliniai vaidai. Tačiau iki šiol tai priešiška propagandai niekas ne-

padaro galo, kaip ir vietinės valdžios savavaliavimui. O juk tai nusikaltimai ir juos darantys turi būti kuo griežčiausiai nubausti.”

“Apie pusę milijono rusų gyvena Lietuvoje. Ar jūs, deputatai, žinote, kokia šiandien to pusės milijono žmonių padėtis? Tie, kurie atsisako stoti į vadinamąją “savarankišką LKP”, yra atleidžiami iš darbo. Mes jau nekalbame apie tai, kad įstaigose, ligoninėse, parduotuvėse, vaistinėse demonstratyviai kalbama tik lietuviškai, esame įžeidinėjami, prieš mūsų karius net pavartojami ginklai. Ar žinote jūs, deputatai, kad mes esame vadinami “Pabaltijo įkaitais”? Kada jūs pagaliau mus apginsite?” - rašė Bočkina iš Kauno.

Vilnietės Naverdauskienė, Ališauskienė iš Vilniaus kovo 12 d. išsiuntė į Maskvą tokią telegramą: “Praeitą naktį Lietuvoje patvirtinta Konstitucija, su kuria nespėjo susipažinti net deputatai. Tos Konstitucijos pagrindu paimta 1938 m. buržuazinės Lietuvos Konstitucija. Argi tai demokratija? Prašome suvažiavimo atsakyti: ar SSRS sutinka priimti nuolat gyventi nepartinius lietuvius?”

Vilniaus rajono “Iskros” kolūkio pirmininkas A.Mikulskis, “kolūkiečių įpareigotas”, rašė: “Mes griežtai protestuojame prieš nutarimą atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę, nes toks nutarimas prieštarauja mūsų viltims ir siekiams. Prašome apginti mus nuo tokio savavaliavimo.”

“Šalčininkų” tarybinio ūkio “darbininkų vardu” L.Ambražakas rašė: “Prieštaraujame Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos nutarimui - išstoti iš SSRS. Tai gali nuspręsti visa liaudis, o ne parlamentas.”

Dešimtys tokių ir panašių telegramų, laiškų yra SSKP CK, buvusios SSRS Aukščiausiosios tarybos ir kituose archyvuose. Įdomu, kad beveik visų jų nuorašai buvo rasti LKP (SSKP) CK - M.Burokevičiaus, V.Švedo, J.Jermalavičiaus ir kitų kabinetuose 1991 m. rugpjūčio mėn. po nepavykusio pučo, kai jie paspruko į karinį miestelį. Daugelis telegramų ir laiškų, smerkiančių Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą ir raginančių SSRS “padaryti tvarką” Lietuvoje, buvo parašyta ir pačių LKP (SSKP) CK veikejų.

(Bus daugiau)

AMERIKOS LIETUVIO SUKAKTUVINĖ ŠVENTĖ

Gegužės 7 d., PL centro Lemonte į didžiąją salę susirinkusieji tautiečiai atžymėjo savaitraščio - *Amerikos lietuvis* gyvavimo penkmetį.

400 šio pokylio dalyvių ne vien tik susipažino su šio laikraščio darbuotojais, bet išgirdo ir nemaža sveikinimų sukaktuvininkui, sužinojo paskelbto konkurso laimėtojus, išklause “Keistuolių teatro” iš Vilniaus programos, skaniai pavakarieniavo, o vėliau ir patys pasišoko, skambant Broniaus Mūro orkestro garsams.

Pati programa buvo pradėta savaitraščio redakcinio kolektyvo ir artimųjų bendradarbių “įplaukimu” į salę laivelio, padarytu iš laikraščio lapų. Laivą vairavusi redaktorė Vaiva Ragauskaitė simbolinį vairą tuoj pat perdavė leidėjui ir vyr. redaktoriui Broniui Abručiiui, kuris padėkojo visiems salėje esantiems darbuotojams ir tiems, kurie laikraščiiui talkina iš Lietuvos ar ten yra išvykę paviešėti.

Buvo neapsieita be sveikinimų raštu ir žodžiu. Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius, tą savaitgalį viešėjęs Lietuvoje, savo sveikinimo laiške linkėjo ir toliau puoselėti lietuvių tautinę savimonę bei palaikyti nenutrūkstamą ryšį su Tėvyne Lietuva. Jis pažymėjo, kad “per trumpą laiko tarpą ženkliai išsiplėtęs savaitraščio skaitytojų ratas tik patvirtina, kad *Amerikos lietuvis* yra reikalingas JAV gyvenantiems lietuviams, o jo temos jiems yra aktualios, ir įdomios.”

Dėl kelionės į Lietuvą šventėje negalėjęs dalyvauti Lietu-

vos ambasadorius JAV Vygau- das Ušackas, čia sveikino per iš Vašingtono atvykusį ambasados atstovą spaudai Kęstutį Vaškelevičių, kuris dar pridėjo gerų linkėjimų savaitraščiui ir nuo savęs.

Žodžiu sveikino neseniai savo 10-metį atšventusios ALTV vedėjas Arvydas Reneckis, kosmetologė Roma Sidabrienė, nekilnojamo turto agentas Mantas Kirvelaitis su padėjėja Ieva, ir Vanda ir Algis Morkūnai (jų vadovaujama “Lithuanian Plaza Bakery & Deli” rūpinosi vaišių surengimu). Savaitraščio tolimesnę veiklą palaimino kun. Jaunius Kelpšas.

Taip pat čia buvo pagerbti ir savaitraščio skaitytojų išrinkti 2004-jų “Metų žmonės” – **Rasa Paskočimienė ir dr. Donatas Siliūnas**. Jiems buvo įteikti nuolatinio savaitraščio dailininko, “Fotelio” puslapio autoriaus Gintaro Jociaus nupiešti, gražiai įrėminti, draugiški saržai.

Susirinkusius sudomino AL paskelbto straipsnių konkurso, tema “Kaip išlikti lietuviu Amerikoje”, laimėtojų paskelbimas. Laimėtojų pavardės pranešė Vertinimo komisijos pirmininkė, Illinois universiteto Lituanistikos katedros vedėja profesorė dr. Violeta Keler-tienė ir vienas iš seniausiųjų laikraščio redakcijos narių Edvardas Šulaitis. Jie atidarė vokelius su tikrosiomis autorių pavardėmis, paskelbė, kad pirmąją premiją ir 500 dol. laimėjo Vida Bučmienė iš Clevelando, II-ją – Kristina Statauskaitė iš Teaneck, NJ (300 dol.), o III-ją Andrius Gedris iš Ottavos,

Kanadoje (200 dol.) Pranešta, kad premijų mecenatu buvo AL bendradarbis, dr. Jonas Adomavičius, kuris pats negalėdamas asmeniškai šventėje dalyvauti, sveikina laimėtojus. Gaila, kad nė vienas iš laimėtojų nebuvo šventėje, tai jiems premijų čekiai buvo nusiųsti į namus.

Daug dėmesio ir nemaža juoko sukėlė “Keistuolių teatro” atlikėjai, reti svečiai Amerikos padangėje. Jie čia ne vien tik juokus pasakojo, bet ir dainavo bei grojo. Į jų programos pabaigą svečiai iš Vilniaus pagrojo ir populiarios muzikos ir prie jos pakvietę šventės dalyvius pašokti. Tik kiek vėliau juos pakeitė retai Čikagos lietuvių tarpe girdimas populiariusis muziko Broniaus Mūro šokių muzikos ansamblis. Prie jo garsų daugelis susirinkusiųjų smagiai linksminosi iki pat vėlumos, kuomet jau buvo pranešta nedėkinga žinia, kad laikas skirstytis į namus.

Čia matėsi priedo “Rytų prkrantėje” redaktorius Laurynas Misevičius su savo talkininkėmis Nijole Tarvanaite ir Eugenija Fedosejeva (jos to šeštadienio ryte dalyvavo Bridgeport universiteto, Connecticut valstijoje, mokslo metų užbaigimo iškilmėse, kurių metu gavo bakalauro diplomus). Šventėje buvo ir nuolatinis bendradarbis iš Bostono, MA Stasys Goštautas, Kęstutis Šalavėjus iš Los Angeles ir kt.

APIE AMERIKOS LIETUVIO LEIDĖJĄ

Didžiausiojo išeivijoje savaitraščio *Amerikos lietuvis* leidėjas – Bronius Abrutis yra

Amerikos lietuvis leidėjas Bronius Abrutis per minėjimo pokylį priima dovaną iš 10 metų atšventusios Čikagos lietuvių TV vedėjo Arvydo Reneckio.

E. Šulaičio nuotr.

iš taip vadinamų “trečiabangininkų” tarpo. Tai dar gana jaunas (gimęs 1966 m. Plungės rajone), į Čikagą atvyko 1998 m. ir apsigyveno priemiestyje Summit. Kartu su žmona Sandra dirbo fizinius darbus, kol susitapė šie tiek pinigų ir sumanė leisti laikraštį.

B. Abrutis su spaudos darbais buvo susipažinęs Lietuvoje, nes 1994 m. įsteigė ir leido laikraštį *Plungė*. Tačiau naujame krašte leidybos sąlygos buvo žymiai kitokios negu tėvynėje. Bet užsispyręs žemaitis, nežiūrint patarimų nesileisti į rizikingą “biznį”, vis tiek sugalvojo pabandyti. Blogiausiu atveju galvojo išleisti savo ir žmonos sutaupas ir laikraščio leidybą sustabdyti.

Iš pradžioje leistų 8 puslapių laikraštis išaugo iki 40-ties. Ir pradžioje tik pora šimtų egzempliorių spausdintas leidinys, dabar jau turi daugiau negu 4 tūkstančių tiražą, kuris kas mėnesį vis didėja, nes sparčiai plečiasi skaitytojų ra-

tas. Pradžioje juo domėjosi daugiau naujai į šį kraštą atvykusieji, o dabar apie pusę prenumeratorių sudaro ankstesnės kartos lietuviai.

Ilgą laiką laikraščio redakcija ir administracija buvo įsikūrusi leidėjo B. Abručio bute. Bet kuomet jo šeima padidėjo iki dviejų vaikų, Abručiai turėjo išsikraustyti kitur – į naujai užpirtą namą. Laikraščiiui taip stipriai išaugus, dabartinės jo patalpos privačiame bute jau darosi per ankštos, tačiau dar vis nėra lėšų samdyti specialias patalpas jo leidybai.

Bet B. Abrutis nesiskundžia kukliomis laikraščio patalpomis, sakydamas, jog ne tas yra svarbu, o laikraščio kokybė, o ją geriausiai liudija vis didėjantis skaitytojų ir jo puslapiuose gausėjantis skelbimų skaičius. Jis džiaugiasi, jog *Amerikos lietuvis* gali išsiversti, neprašydamas aukų iš mūsų tautiečių, kurių talkos vis dažnai laukia kita Š. Amerikoje leidžiama lietuvių spauda. **Edvardas Šulaitis**

Aleksas Vitkus

60 METŲ PO JALTOS

VI.

Čia jie sužinojo, kad ir Stalinas jiems paruošė panašų pokštą – jis vėluos, ir atvyks tik sekančią dieną, sekmadienį, vasario 4. Amerikiečių delegacija buvo patalpinta 1911 m. caro statytuose *Livadia* rūmuose, o anglų – gerokai toliau, prie pat jūros, Vorontsov dvare. Stalinas atvyko į Jaltą specialiu karišku šarvuotu traukiniu tiesiai iš Maskvos, ir apsistojo tarp amerikiečių ir anglų būstinių sau iš anksto pasirinktame buvusio kunigaikščio Jusupov, to pačio kuris užmušė Rasputiną, dvare, taip suktai perskirsdamas anglų ir amerikiečių delegacijas.

Vien Amerikos pagrindinėje delegacijoje buvo 215 žmonių, kuriems teko naudotis tik šešiais vonios kambariais. Įvairiuose atsiminimuose minima, kaip rytais visokie ministrai,

aukšti patarėjai, admirolai ir generolai, garbingi diplomatai, rankšluosčius persimetę per ranką ar petį, laukdavo savo eilės. Sako, kad būdavo ir apsikolijimų ir vos ne apsistumdymų. Laimė, kad tik tarp savų.

Amerikos karo laivui *Catoc-tin* buvo leista sustoti tik už 80 mylių esančiame Sevastopolio uoste, iš kur jų ryšininkai ištiesė savo telefono oro liniją. Įtarus, kad prisijungę prie linijos rusai klausosi pasikalbėjimų, amerikiečiai pagrasino, kad jie kas šimtą tos linijos jardų statysią savo jūrininkus prižiūrėti, kad linijai būtų netrukdoma. Ryšys iš karto pagerėjo.

Taip kaip ir Teherane, Roosevelt pirmiausiai norėjo susitikti su Stalinu privačiai, ir pakvietė jį užėti pokalbiiui, kai tuo tarpu Churchill turėjo laukti

keletą dienų, kol jis gavo progą su prezidentu pasimatyti privačiai. Bet Stalinas, dar prieš susitikdamas su FDR, užėjo pas Churchill, ir ten turėjo gana ilgą privatų pasikalbėjimą. “Sovietų Sąjunga yra pasiruošusi ginti mažas tautas nuo agresijos”, - aiškino Stalinas, - “bet mes niekada neleisime, kad mūsų politika turėtų būtinai sutikti su mažos tautos politika”, ką Churchill nuolankiai skubinosi patvirtinti: “Žinoma, jos neturi mums diktuoti”. Stalinas į tai atsakė: “Priešingai, didžiųjų tautų pareiga yra joms diktuoti!”

JALTOS KONFERENCIJA – 1945 VASARIS

Pati konferencija oficialiai prasidėjo 1945.2.4, sekmadienį, ir tęsėsi visą savaitę. Prieš prasidedant pirmajam plenariniam posėdžiui, Stalinas ap-lankė FDR jo kambariuose, teiraudamasis, ar viskas sutvarkyta jo pilnam pasitenkinimui. Kai Roosevelt atsakė teigiamai, Stalinas prižadėjo, kad visi posėdžiai vyks *Liva-*

dia rūmuose, kur buvo apsistojusi Amerikos delegacija, nors pagal protokolą normaliai tokių posėdžių vietos būna keičiamos kasdien.

Posėdis prasidėjo didelėje salėje, kurios viduryje stovėjo didelis apvalus balta staltiese dengtas stalas. Vienne salės gale buvo dvigubos riešutmedžio durys, o kitame didelis kūgio pavidalo židiny. Aplink stalą buvo sustatytas aštuoniolika kėdžių, kurias delegatai galėjo pasirinkti patys, išskyrus, kad Stalinas pasirūpino, kad FDR gautų sėdėti arčiausiai prie šilto židinio.

Jei įsivaizduoti stalą kaip laikrodį, tai FDR atsisėdo prie XII val., Churchill prie IV val., o Stalinas – prie VIII val. Vyrai, kurie turėjo nuspręsti pasaulio likimą, susėdo, pagal laikrodžio rodyklę šitaip: Fran-

klin. D. Roosevelt, JAV prezidentas, Charles E. Bohlen, prezidento vertėjas, James F. Byrnes, diplomatas ir būsimas užsienio reikalų ministras, Sir Alexander Cadagan, Eden pavaduotojas, Anthony Eden, D. Britanijos užsienio reikalų ministras, premjeras Winston Churchill, mjr. Birse, Churchill vertėjas, Sir Edward Bridges, Sir Archibald Clark Kerr, F.T. Gusev, sovietų ambasadorius Londone, Andrei Vishinsky, užsienio reikalų komisaro pavaduotojas, V.M. Molotov, užsienio reikalų komisaras, maršalas Stalinas, I.M. Maisky, Andrei Gromyko, sovietų ambasadorius Vašingtone, laivyno adm. William Leahy, Edward Stettinius, užsienio reikalų ministras ir Harry L. Hopkins, prezidento patarėjas.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

PADEKA

Esu giliai dėkingas visiems asmenims ir organizacijoms už lankymą ligoninėje, gėles, dovanas ir telefonu, laišku ar asmeniškai išreikštus jautrius linkėjimus man besveikstant. Nors visų Jūsų pavardžių negaliu išvardinti, Jūsų nuoširdūs žodžiai man buvo didelė paguoda ir ramstis pašlijusią sveikatą atgaunant.

Ypatinga padėka priklauso Vilijai Klimienei kuri, nedvejodama, prisiėmė sunkias technines *Dirvos* leidimo užduotis, nežiūrint jos asmeninių, šeimyninių ir verslo įsipareigojimų. Taip pat didelis ačiū Vilties draugijos tarybos nariui Algiui Pautieniui už atsakomینگai atliktą kasdieninį *Dirvos* leidybos darbą. Bendru ir darniu Vilijos Klimienės ir Algio Pautieniaus pastangų dėka, *Dirva* nesustojoėjus ir skaitytojų neapvylė.

Algirdas V. Matulionis

TAUTOS FONDO VALDYBA

Šių metų gegužės 7 d. įvykusiame Tautos fondo metiniame susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba: dr. Giedrė Kumpikaitė pirmininkė, Raimundas Šližys vicepirmininkas, Vladas Sidas vicepirmininkas-sekretorius, Saulius G.

Sirusas išdininkas, Onutė Adams valdybos narė, Vida Penikienė – valdybos narė - reikalų vedėja, Osvaldas Pranevičius, MD – valdybos narys, Laima Šileikytė-Hood valdybos narė, Vacys Steponis valdybos narys.

Tautos fondo inf.

Dr. Povilas ir Aldona Švarcai, ilgamečiai Tautinės Sąjungos veikėjai, švenčia savo vedybinio gyvenimo penkiasdešimtmetį.

Mielus

ALDONĄ ir dr. POVILĄ ŠVARCUS sveikinu švenčiančius laimingo ir palaiminto gyvenimo auksinį jubiliejų ir linkiu, mylinčių šeimos narių apsuptiems, dar daug saulėtų darnaus gyvenimo metų.

Nuoširdžiausiai

Rūta Sakienė

NAUJOS KNYGOS

“ŽYDĖJIMAS IR VERPETAI”

Birutės Kemežaitės knyga, įdomus eilėraščių rinkinys, liečias Lietuvos istoriją, jos vietoves, gamtą, jausmų išreikimą, komunistų siautimą, dabartinį Lietuvos gyvenimą ir kt.

2005 išleido “Naujasis lankas” leidykla Kaune, spausdino Morkūnas ir Ko, Draugystės G. 17, Kaune. Tiražas 1,000 egz.

LIETUVIŲ FONDO DR. ANTANO RAZMOS VARDO ŠVIETIMO PREMIJA

Jau artėja data 2005 m. birželio 15 d. iki kurios reikia pateikti kandidatus 2005 m. Lietuvių fondo dr. Antano Razmos vardo švietimo premijai gauti. Yra sudaryta tam reikalui komisija, jai vadovauja LF tarybos ir valdybos darbuotoja – dabartinė valdybos pirmininkė – Sigita Balzekienė. Kiti komisijos nariai dr. A. Grigonis, dr. A. Monkevičius, S. Petersonienė, D. Polikaitienė, ir dr. Z. Zinkevičius (trys iš JAV ir trys iš Lietuvos). Kandidatus iš Lietuvos ar užsienio šalių reikia siūlyti šiuo adresu: “Lietuvių fondo” dr. Razmos vardo premijos komisija c/o Lietuvių fondas, 14911 127 St., Lemont, IL 60439.

NEW YORK, NY

DALIA BULGARYTĖ VADOVAVO PREMIJOS LAIMĖTOJAMS

Toshiba bendrovė yra įsteigusi premijas geriausiems Amerikos ir Kanados mokiniams. Chemijos mokytoja Dalia Bulgarytė paruošė savo mokinius ir jie tapo laimėtojais. Jų darbai apie “daugiaklodžius dendrimerus užpulti ir užmušti vėžio ląsteles, suteikiant antikūnus ir vaistus”. Dalia Bulgarytė ilgus metus dėsto chemiją Stuyvesant gimnazijoje Manhattane ir yra pelniusi įvairias

Mokytojų seminaras “Lituanistinis švietimas užsienyje” Trakuose.

SEMINARAS “LITUANISTINIS ŠVIETIMAS UŽSIENYJE”

Gegužės 3-6 d. Trakų nacionaliniame sporto ir sveikatingumo centre (Karaimų g. 73, Trakai) vyko Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos vyriausybės rengiamas užsienio lietuvių bendruomenių lituanistinių mokyklų vadovų ir mokytojų seminaras “Lituanistinis švietimas užsienyje”.

Seminaro dalyviams, atvykusiems iš dvylikos pasaulio šalių, pranešimus skaitė Tautinių mažumų ir išeivijos departamento, Švietimo ir mokslo ministerijos specialistai, aukštųjų mokyklų dėstytojai. Savo darbo patirtimi dalinosi mokytojai, dėstantys lietuvių kalbą, istoriją, etnokultūrą lituanistinėse mokyklose įvairiose šalyse.

premijas.

Saulius Šimoliūnas

Keturiasdešimt trečiasis “Dirvos” NOVELĖS KONKURSAS

Organizatorius: Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba JAV-se

Finansavimas iš A.A. Simo Kašelio palikimo

Tematika: Autoriams suteikiama neribota teisė pasirinkti novelės temą.

Reikalavimai: Konkursui siunčiamos novelės privalo būti parašytos mašinėle ar kompiuteriu su lietuvišku raidynu dvigubais tarpais tarp eilučių ir dviejų su puse centimetrų lauku ir turi būti neilgesnės kaip 20 puslapių. Rašiniai privalo būti pasirašyti slapyvardžiu. Šis slapyvardis užrašomas ant pridėto užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Atplėšiami tik laimėjusių vokeliai. Nepremijuoti rankraščiai negražinami.

Rašiniai turi būti atsiųsti iki 2005 m. lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti adresu:

“Dirva”, Novelės konkursas,
P.O. Box 19010
Cleveland, Ohio 44119-0010
USA

Informacija: el. paštu: dirva@ix.netcom.com

Premijos: Pirmoji premija – 500 JAV dolerių, Antroji premija – 300 JAV dolerių

Konkurso rašinių vertinimo komisija sprendžia paprasta balsų dauguma.

CLEVELAND, OH

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Kiekvieno birželio mėnesį minime žiaurių komunistinės Sovietų Sąjungos vykdytų nusikaltimų pasekmes – neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją bei masinį žmonių naikinimą. Minėjime, kurį jau daugelį metų rengiame kartu su savo likimo draugais latviais ir estais, prisimename 1941 metų teroro bei masinių trėmimų pradžią.

Šiais metais šie liūdni įvykiai bus paminėti birželio 12 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. Dievo Motinos šventovėje. Bažnyčioje vyks ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius baltiečius, kurias praves kun. kleb. G. Kijauskas ir trys latvių bei estų dvasiškieiai. Pamokslą pasakys estų parapijos klebonė Kersti Kimmel iš Toronto, Kanados. Pamaldų metu giedos mūsų solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė. Iškilmingose pamaldose dalyvaus septynios valstybinės bei mums svarbių tarptautinių organizacijų vėliavos.

Po pamaldų, bus trumpas paminėjimas parapijos kavinėje ir vaišės. Minėjimo metu bus galima įteikti auką “Komunizmo aukų paminklui”, kuris bus statomas JAV sostinėje Washington, D.C., netoli JAV Kongreso rūmų.

Minėjimą rengia ir visus dalyvauti kviečia *Clevelando Baltiečių komitetas*.

LIETUVA IR PASAULIS

JAV vadovas padėkojo Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui už stiprią partnerystę ir pastangas skleisti laisvės idėjas. "Laisvė yra nesustabdoma, ir jūs esate stiprus partneris", - rašo prezidentas George W. Bush laiške, kurį gegužės 26 d. V. Adamkui perdavė JAV ambasadorius Stephen Mull. Lietuva yra aktyvi JAV sutelktos antiteroristinės koalicijos Afganistane ir Irake dalyvė. Kaip žurnalistas sakė ambasadorius S. Mull, Lietuvos prezidentas su juo taip pat kalbėjosi apie padėtį autoritarinio režimo valdomoje kaimyninėje Baltarusijoje ir pastangas skleisti demokratiją regione.

Geri kaimyniniai santykiai, politinis dialogas bei ryžtas siekti kompromisų - kertiniai principai, kuriais rėmėsi Lietuva kelyje į NATO - turėtų tapti “sėkmės raktu” narystės Europos Sąjungoje bei NATO šiuo metu siekiančioms valstybėms. Taip Švedijos Orės mieste vykstančiame Euroatlantinės partnerystės tarybos (EAPT) saugumo forumo, kuriame nagrinėjami nereguliuoti konfliktai Europoje, tvirtino Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis. Lietuvos diplomatinės vadovybės pareiškime pažymėjo, jog narystės ES ir NATO perspektyva skatina reikalingų reformų vykdymą kuriant užtikrintą ateitį. Ministro teigimu, sėkmingai derinant NATO ir ES instrumentus Euroatlantinės partnerystės tarybos erdvėje galima paremti reikalingas reformas ir padėti siekti socialinės bei ekonominės pažangos. Pasak A. Valionio, tai savo ruožtu padėsia “sušildyti” sąlygas “užšalusiesiems” konfliktams spręsti.

“Nekyla abejonių, kad NATO Narystės veiksmų plano įgyvendinimas ir “Vilniaus dešimtuko” bendradarbiavimo procesas buvo nepaprastai efektyvios priemonės skatinant taiką ir stabilumą mūsų žemyne”, - pažymėjo ministras. Lietuvos diplomatinės vadovo teigimu, naudingo bendradarbiavimo pavyzdys - neseniai įvykęs GUAM valstybių (Gruzijos, Ukrainos, Azerbaidžano ir Moldovos) atstovų susitikimas. A. Valionis, kalbėdamas Orėje, išreiškė viltį, jog tokio bendradarbiavimo plėtrą parems ir ES bei NATO. Ministro įsitikinimu, kuo glaudesnis bus euroatlantinis bendradarbiavimas, tuo geresnės bus ir tariamai neišsprendžiamų konfliktų regione sureguliuojimo galimybės.

EAPT - anksčiau buvusi Šiaurės Atlanto partnerystės taryba - įkurta 1991 metais. Ji tapo pagrindiniu forumu konsultacijoms ir bendradarbiavimui tarp NATO ir šiai organizacijai nepriklausančių šalių euroatlantiniame regione. Šiuo metu EAPT sudaro 46 valstybės: 26 NATO narės ir 20 valstybių partnerių. Lietuva yra aktyvi Euroatlantinės partnerystės tarybos narė nuo pat jos įkūrimo.

Varšuvoje gegužės 25 d. aktyvią veiklą pradėjo Europos Sąjungos operatyvaus bendradarbiavimo prie Bendrijos narių išorės sienų valdymo agentūra, kurioje Lietuva pretenduoja užimti vieną aukščiausių vadovaujančių postų. Pirmajame naujosios agentūros Valdančiosios Tarybos posėdyje kartu su visų ES valstybių narių sienos apsaugos tarnybos vadovais dalyvauja ir Lietuvos Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas pulkininkas Saulius Stripeika. Lietuvos VSAT, įvertinusi jai tekusią atsakomybę saugant daugiau kaip tūkstančio kilometrų ilgio išorinę ES sieną su Rusija ir Baltarusija, aktyviai prisidėjo kuriant minėtą išorės sienų valdymo agentūrą Varšuvoje bei pretenduoja joje užimti vieną iš vadovaujančių postų. VSAT jau yra pateikusi tarnybos vado patarėjo pulkininko leitenanto Rustamo Liubajevo kandidatūrą užimti agentūros vykdančiojo direktoriaus pavaduotojo pareigas.

JAV teismas dėl daugiau nei 80 mln. litų indėlininkų lėšų iššvaistymo apkaltinto ir nuo teisėsaugos 7 metus JAV besislapsčiusio buvusio koncerno EBSW prezidento Gintaro Petriko ekstradicijos apsispręs "labai greitai". Tai po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi žurnalistas sakė JAV ambasadorius Lietuvoje Stephen Mull. "JAV teismas vis dar sprendžia ekstradicijos prašymą, mes tikimės, kad sprendimas bus priimtas labai greitai", - sakė ambasadorius. Lietuvos žiniasklaidoje būta svarstymų, kad G.Petrikas gali išvengti ekstradicijos, nes Jungtinėse Valstijose tai, kuo jis kaltinamas Lietuvoje, gali būti vertinama kaip verslo nesėkmė, o ne kaip kriminalinis nusikaltimas. G.Petriką JAV Federalinių tyrimų biuro pareigūnai suėmė prieš metus.

PRENUMERUOKITE *DIRVĄ*

METAMS - \$55,
 PUSEI METŲ - \$40,
 PIRMA KLASĖ - \$78,
 ORO PAŠTŲ Į UŽSIENĮ
 METAMS - \$130.00

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis su JAV Valstybės sekretore Condoleezza Rice NATO valstybių užsienio reikalų ministru susitikimo metu Vilniuje. *NATO nuotr.*

EUROPOS PARLAMENTE KREIPIMASIS Į JAV KONGRESĄ DĖL BEVIZIO REŽIMO LIETUVAI

Europos Parlamento narys socialdemokratas Justas Paleckis ragina kolegas europarlamentarus kartu kreiptis į JAV Kongresą dėl bevizio režimo Europos Sąjungos "naujokėms" taip pat ir Lietuvai suteikimo, sakoma J. Paleckio biuro pranešime. "Siūlyčiau, kad Europos Parlamentas ar jo užsienio reikalų komitetas kreiptųsi į JAV Kongresą su pageidavimu, kad JAV kongresmenai konstruktyviai ir geranoriškai pažvelgtų į šią problemą", - trečiadienį europarlamentarus kreipėsi J. Paleckis. Pasak jo, "bevizio režimo suteikimas naujosioms Europos Sąjungos šalims padėtų stiprinti transatlantinius ryšius, paskatintų politinius, ekonominius, kultūrinius, žmogiškuosius mainus, tai

dar kartą parodytų, kad visos ES šalys yra lygiateisės".

Dauguma naujųjų Europos Sąjungos šalių, skirtingai nuo senųjų, neturi bevizio režimo su JAV. Europarlamentaras pažymėjo, kad administracija Vašingtone šiuo klausimu sprendimus priima kiekvienai ES "naujokai" individualiai pagal nustatytą "kelių gairių" programą, kuria siekiama padėti joms įgyvendinti reikalavimus bevizio režimo suteikimui.

Lietuva, įgyvendindama JAV vizų atsisakymo programos veiksmų planą, gegužės pradžioje pradėjo išduoti modernius asmens dokumentus su elektronine laikmena, saugančia asmens biometrinius duomenis. Be Lietuvos, šiuo metu ES pasus su biometriniais duomenimis išduoda ir 12 kitų šalių.

menimis išduoda tik Belgija. Tiesa, Lietuvoje kol kas šie pasai išduodami tik diplomatams. JAV administracija iškėlė kelis reikalavimus, kuriuos turi atitikti bevizio režimo siekianti valstybė.

Esminis reikalavimas, kad neimigracinio režimo taisyklės pažeistų mažiau nei 2 proc. visų keliaujančių po JAV, kad vizų negautų ne daugiau kaip 3 proc. visų besikreipiančių asmenų Lietuvoje vizų neišdavimo rodiklis pastaruoju metu buvo apie 30 procentų.

JAV DOVANOJA LIETUVAI ĮRANGĄ KONTRABANDAI SUSEKTI

Jungtinės Valstijos dovanoja Lietuvoms specialiosioms tarnyboms naujos kartos paieškos ir stebėjimo įrangos, kuri padės susekti kontrabandą Lietuvos pasienyje. Kaip pranešė JAV ambasada, naujausios kartos įrangą, kainuojančią 330 tūkst JAV dolerių (maždaug 891 tūkst. litų) litų, dovanoja JAV Eksporto kontrolės ir sienų apsaugos tarnyba.

Šia įranga naudosis Lietuvos policija, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Muitinės departamentas, Specialiųjų tyrimų tarnyba ir Radiacinės saugos centras. Įranga dovanojama siekiant sustiprinti šių Lietuvos institucijų gebėjimus aptikti gabenamas medžiagas, kurios gali būti naudojamos masinio naikimo ginklų gamybai.

JAV ir Lietuva aktyviai

LIETUVA DALYVAUS ES GREITOJO REAGAVIMO PAJĖGOSE

Briuselis, gegužės 23 d. (ELTA). Briuselyje pasirašyta politinė deklaracija dėl ketinimų kurti bendrą Lietuvos, Lenkijos, Vokietijos, Slovakijos ir Latvijos kovinę grupę, kuri priklaūs Europos Sąjungos greitojo reagavimo pajėgoms.

Deklarāciju pasirašē Lietuvas krašto apsargos ministras Gediminas Kirkilas, Lenkijos gynybos ministras Jerzy Szmajdzinski, Vokietijos gynybos ministrijos valstybės sekretorius Peter Eickenboom, Slovākijos

gynybos ministras Juraj Liška
ir Latvijos gynybos ministras
Einaras Repšė.

Pasak KAM pranešimo spaudai, pernai lapkritį ES šalių gynybos ministrai sutarė, kad ES greitojo reagavimo pajėgas sudarys 13 kovinių grupių. Pirmosios kovinės grupės buvo sukurtos šių metų pradžioje. Šiuo metu budėjimą vykdo Didžiosios Britanijos greitojo reagavimo kovinė grupė.

Kilus krizei ES kaimynystėje arba bet kuriame pa-

STUDIJUOJA AMERIKOJE, GROJA LIETUVOJE

Vilnietį, 1975-siais Vilniuje gimusį Gabrielių Alekną, reikėtų laikyti vieną iš žymiausių jaunųjų lietuvių pianistų. Jis pasižymi ne tik koncertų salėse, bet ir savo moksline veikla: Gabrielius yra pirmasis lietuvis, priimtas į pasaulinio garso Julliard mokyklą New Yorke daktorato studijoms (jo daktorinis darbas liečia pianistą ir kompozitorių Vytautą Bacevičių, kurio gimimo šimtmetį minime šiemet).

Idomu, kad šio vyro veikla toli gražu neapsiriboja vien tik studijoms Amerikoje, kurias jis čia pradėjo 1996-siais. G. Alekna plačiai koncertuoja ar dalyvauja konkursuose ne tik Lietuvoje, bet ir kituose pasaulio kraštuose.

Balandžio mėnesio didžiąją dalį jis praleido Lietuvoje, kur antrąjį šio mėnesio sekmadienį kartu su Kristoforo kameriniu orkestru atliko Bethoveno 1-mą fortepioninį koncertą ir Alfredo Schnittkės koncertą fortepionui bei styginiams, kurį dirigavo Lietuvoje gimęs ir mokėsis, o dabar Frankfurto aukštojoje mokykloje dirbantis Leonidas Dorfmanas.

Iš Lietuvos elektroniniu paštu atsiųstoje žinioje G. Alekna rašo, kad balandžio 18 d. jis pirmą kartą praves atviras fortepiono pamokas (“master

Garsusis lietuvių pianistas Gabrielius Alekna, doktorantas Julliard muzikos mokykloje New York, NY, kalbasi su Edvardu Šulaičiu.

Zigmo Degučio nuotr.

class”) mokytojų kvalifikacijos kėlimo kursuose, rengiamuose M.K. Čiurlionio menų gimnazijoje Vilniuje.

Taip pat sužinojome, kad G. Alekna žada pabaigti jo rengiamus spausdinimui V. Bacevičiaus anksčiau nepublikuotų fortepjoninių kūrinių redakcijos korektūras. Šis anglų ir lietuvių kalbomis parengtas leidinys turėtų būti išleistas šiemet Lietuvos Muzikos informacijos centro, finansuojant Lietuvos kultūros ministerijai.

Be to, čia reikia dar pažymėti svarbią G. Aleknos muzikinę

karjerą liečiančią žinią, patekimą į žymų tarptautinį pianistų konkursą, kuris vyks šių metų birželio mėnesį Vienoje Austrijoje. Tai L. von Bethoveno tarpt. konkursas, kuriame pasirodys 36 pianistai iš beveik 300 norėjusiųjų dalyvauti, po perklausų daugelyje Amerikos, Europos ir Azijos miestų.

Kai pernai gegužės mėnesį G. Alekna buvo atvykęs rinkti medžiagos savo moksliniam darbui apie V. Bacevičių į Čikagoje esantį J. Kreivėno ir J. Žilevičiaus vardo Muzikologijos archyvą, teko nemaža su šia

VILNIAUS UNIVERSITETE MOKOSI IR UŽSIENIO STUDENTAI

Didžiausia ir seniausia Lietuvos aukštojo mokslo įstaiga – Vilniaus Universitetas vis plačiau atveria duris studentams iš užsienio. Šiame 425-metį atšventusiame universitete žiemos semestre studijuoja 72 užsienio studentai (rudenį buvo 80) iš 21 pasaulio šalies, jų

neeilinė muzikos figūra išsikalbėti. Tada jis buvo pakalbin-tas pakoncertuoti ir Čikagos lietuviams.

Kaip sužinota, jau buvo sutarta ir koncerto Čikagoje data (gegužės 29 d.). Tačiau, kaip dabar paaiškėjo, tas žmogus, kuris buvo sutikęs tokį koncertą organizuoti, dabar dėl silpnos sveikatos, tokios minties atsisakė. Pats pianistas Čikagonorėjo atvežti vien tik Bethoveno, kuris jam yra arčiausiai prie širdies, programą.

Jeigu atsirastų kas nors kitas, kuris ryžtųsi tokį koncertą suruošti iš anksto sutarta kita data, G. Alekna mielai Čikagon atvažiuotų. O iki rudens net galėtų paruošti ir V. Bacevičiaus kūrinių (juos jis ruošia koncertui Julliardo mokykloje kartu su paskaita apie šį garsųjį lietuvių kūrėją), jeigu Čikagos lietuviai sugalvotų rengti V. Bacevičiaus šimtmečio minėjimo koncertą.

Edvardas Šulaitis

tarpe ir JAV.

Dauguma užsieniečių atvažiuoja studijuoti pagal SOCRATES/ERASMUS programą, o taip pat pagal dvišales universitetų mainų sutartis. Studentai, atvykstantys studijuoti į VU pagal įvairias tarptautines mainų programas, už mokslą nemoka. Už studijas turi patys susimokėti tik laisvai studijuojantys studentai iš tų universitetų, su kuriais VU neturi jokių kontaktų. Paprastai užsieniečiai atvyksta studijuoti vienam semestriui arba vieneriems akademiniams metams. Anksčiau minėtos programos studentai stipendijas gauna iš savų šalių.

Kaip rašo VU laikraštis “Universitetas Vilnensis” (2005 m. kovo numeris) tikrieji studentų mainai prasidėjo 1999 metais, Lietuvai pradėjus ERASMUS programą. Studentų, atvykusių dalinėms studijoms į VU, skaičius per 5 metus išaugo nuo 15 (1999-2000 m.) iki 98 (2003-2004 m.).

Tarptautinių programų ir ryšių skyriaus vyresnioji specialistė Rita Vienažindienė, kuri yra atsakinga už tarptautinius studentus, iš Vokietijos atvykstantieji studentai VU renkasi dėl to, kad jie domisi naujomis Europos Sąjungos narėmis –

(Nukelta į 11psl.)

Doloresa Kazragytė

LXV

YRA TOKIA LAISVĖ

Rytas. Septinta valanda. Ežeras paskendęs rūke. Garuoja. Eglių viršūnės kyšo aname krante lyg rami, amžina užtvara nuo slenkančio blogio.

Ji pabudusi. Pasuka galvą į mažą langelį: “Bus saulėta, - pagalvoja. – Dar anksti. Pagulėsiu”. Nusišypso sau. Niūniuoja. Kalbasi su savimi: “Tuoj užkursiu pečių. Šalta. Ir nebijau. Ir dar ežeran panirsiu. Va!”

Išeina į lauką. Žvarbu. Giedra. “Labas rytas, paukštuk, - kalba. (Garsiai. Kaip vaikas. Kaip kvaišelė. Kaip “ne iš šio pasaulio”). – Švilpauk, švilpauk. Man patinka. Aš irgi uždainuosiu. Tik pasakysiu labas rytas savo bičiuliui. Labas rytas, mano Angele Sarge. Atleisk, vos neužmiršau Tavęs. Dėkui, mano tylusis bičiuli, kad saugai mane. Labas rytas, mano šventieji Dangaus gyventojai! Labas rytas, Viešpatie! Dėkoju už viską, ką duosi man šiandien ir ką atimsi. Amen”.

Šermukšnis raudonuoja pašėlusiai linksmi. Tiesiog jokio liūdnumo. Bent šiandien taip atrodo. Straksėdama ji renka medgalius. Reikia taupyti malkas – nedaug turi. “Tara-

tara-bara-kara... tram-bam-bimba-kir-vir-bum”, - vėl dainuoja, kas ateina į galvą. Nesąmones. Niekalą. Kažką, kas netelpa galvon normaliam žmogui. Tik vaikui suprantama. Vaikas suprastų.

Pečiukas linksmi “ulba”. Dabar basa nušlepsi prie ežero. “Uju jui! O-jo-jo-jo!” – sušunka skaidriu, skambiu balsu. Kas pagalvotų, kad jai – jau šešiasdešimt. “Sveikas, mano ežeraiti! Pabudai? O kur tavo gulgės? Gal išskrido? Gaila...”

Apsiprausia šaltu vandeniu. Ir... pūkšt ežeran. “O! O! O!” – išsprūsta “siaubo šūksnis. Džiaugsmo, ekstazės, laimės šūksnis. “Ei! mano draugai, medžiai! Man gera su jumis! Myliu jus! Myliu tave, ežerėli! Ar girdi? Myliu tave, berže prie namo! Myliu tave, geny!” – kalendama dantimis ir kikendama ji rengiasi ir šokinėja aplink seną pušį nudžiūvusią viršūnę.

Genys pradeda darbą. Rimtai. Energingai. Su temperamentu.

“Kažin, ką jis randa toje nudžiūvusioje viršūnėje? – galvoja ji. – Jau treči metai čia kala ir kala. Ar tas pats, ar kitas?

Nieko nežinau apie genius. Ir kodėl man nesinori nieko daugiau žinoti negu žinau?”

Garsiai sako:

- Juk jau per vasarą viską iškrapštei. Ką ten randi dabar dar? Ką ten “iškali”? Juk yra kitų medžių. Daugybė. Ne, man labai malonu, geny, kad tu čia dirbi, aš kasdien laukiu tavęs. Bet kad žinotum, kokių yra “riebių” medžių... Žinokis! Tu labai gražus, žinai? Ir aš einu į darbą. Išgersiu kavos ir – į raistą. Spanguoliauti. Sėkmės tau!

Užkaičia kavą. Šilčiau apsirengia. Ir išdainuoja “himnus” paveikslams ant sienų, senai kriaušei prie šulinio, ugniai, atgijusiai zyziančiai musei...

“Ką su tavim daryti, bite? – prašnekina už užuolaidos krutėnčią bitele. - Ar paleisti? Gal sušalsi? Kai įdienos, pareisiu iš raisto ir paleisiu, gerai? Žinau, pati su savimi kalbuosi, vadinasi durnė, ar ne? O aš galvoju, kad ne. Ir tu žinai, bite, kad ne. Tu viena žinai, kokia aš laiminga durnė”.

Ji eina per mišką į raistą. Reikia daug spanguolių. Padovanoti miesto draugams. Ką ji daugiau gali? Taip malonu pradžiuginti prieš Kalėdas spanguolėmis, džiovintais grybais.

“O-lial-lia! O-ha-ha!” – užtraukia visu balsu. Aidas le-

kia viršūnėmis ir ežerais. “Kažin kaip tas mano “gerkliavimas” girdisi už kokio kilometro?” – prasijuokia ir, pagauta džiaugsmo, ima suktis, šokinėti. Gal kaip niekas dabar, šią akimirką... Tikriausiai niekas.

Ji viena. Ramybės šviesos kupina. Ir ji jauna. Kaip niekad. Kaip nebuvo, kai buvo jauna. Nebuvo skausmo. Nebuvo praradimų. Buvo – nebuvo. Viskas ištirpo. Dabar viskas yra gera. Gera.

Keletą metų, keletą žiemų, pavasarių ji kartojo, eidama miškais: “Atrišk mane nuo praeities. Atrišk mano širdį nuo visko: nuo to, kas skaudėjo, nuo to, kuo rūpinausi. Tik būk maloningas tiems, kurie buvo šalia, kurie dar yra, kuriuos pažinojau”. Ir atidavė savo naštas! Pasiliko tik pasitikėjimą. Pasitikiu. Pasitikiu. Pasitikiu. Tavi, - kartoja kasdien.

“Koks tu gražus, mano spanguolinis raiste! Labas rytas! Ko tavo “akivaro” akis taip patamsėjo šį rytą? Ar girdi? Tu gražus!” – sušunka visu balsu. Juokiasi garsiai ir laimingai. Viena. Sau ir raistui. “O, jūs mano spanguolytės! O, jūs mano rūgštelnytės. O, jūs mano pupulytės, rožančelio karolytės...” – jau vėl marmaluoja laimingas nesąmones.

Ji tupi keturias valandas rais-

te, klausydama miško, paukščių, žvelgdama į saulę, dangų, parėkaudama, nutildama. Beržai raisto pakraščiuose geltoni. Pušys žalios. Tas derinys kiekvieną rudenį užgniaužia kvapą. Ir pasirodo jie – paukščiai, išsirikiavę ilgu trikampiui. Traukia ten, kur ji niekada nebus. Taip reikia. Taip yra. Ji žiūri į skrendančias antis (o gal gerves? Tikrai nieko nenučiuokia apie paukščius) ir šaukia: “Aš nežinau, kodėl jūs taip darote, paukščiai! Bet žinau, jog tai gražu! Gražu, kad jūs keliaujate! Tai labai gražu! Laimingai! Laimingai!”

Grižta namo. Pakeliui pasirenka žaliuokių. Ir kažkodėl uždainuoja taip: “O lemtie lemtie, kas gi tu esi, o lemtie lemtie, klausia to visi!”

Popietė. Reikia parrinkti spanguoles. Išvirti grybus. Pavalgyti košės su pienu. Vėl atskris genys į darbą. Leisis saulė. Reikės vėl kurti pečiuką. Naktys jau gerokai šaltos. Ji sėdi ant laiptelių vakarinėje saulėje. Užsimerkia. Ir nieko nieko nedaro. Viena. Ir tylą. Ir ramybė. Aplinkui – tik draugai. Nė vieno priešo. Nė vieno pikto žvilgsnio. Nė vieno nelaimingo.

Žemės Rojus. Tame Rojuje – jos Laisvė. Tokia trapi. Gal laikina. Bet tikra. Yra ir tokia laisvė.

APPLE ŽIEMOS DARBAI IR VASAROS PLANAI

Kursų klausytoja Zita Šestilienė su Amanda ir Algirdu Mulioliais.
Zitos Šestilienės nuotr.

Praėjo septinta žiema, o iš viso dvidešimtas kartas, kaip keliaujame į Lietuvą ir dirbame su mokytojais ir kitais švietimo darbuotojais, mokindami juos naudotis kompiuteriu ir įvairiomis kompiuterinėmis programomis. Viena iš jų – Mimosa, tvarkaraščių sudarymo programa. Ją išmokti trunka laiko, nes ne tik sudėtinga programa, bet ir mokinių įvairūs pasirinkimai ir sudėtingas pats tvarkaraščių sudarymo darbas. Tad direktoriaus pavaduotojas, kuris turi tvarkaraštį sudaryti neturėdamas kompiuterinės pagalbos, prie šio darbo praleidžia labai daug laiko. Kadangi visi labai užimti ir negali iš darbų pasitraukti dviem savaitėm, kurių reikia Mimosai suprasti ir išmokti, sudarėme sąlygas aštuonias savaites mokytis nuotoliniu būdu, su dviem akivaizdiniais susitikimais. Pirmą kartą susitikome vasario viduryje. Užsiregistravo apie 60 dalyvių, tad turėjome grupę dalinti į dvi dalis ir susitikimui su abiem grupėm skirti dvi dienas. Antrą kartą susitikome po 4 savaitių darbo, patikrinome atliktus darbus, pasidalinome sunkumais, apibūdinome tolimesnį darbą. Iškeliavome namo tikėdamiesi, kad visiems pasiseks, su Lietuvoje esančių konsultantų pagalba, užbaigti tvarkaraščius ruošti ir atsispausdinti. Toliau seka dviejų dalyvių pasisakymai:

Taip rašo **Rimanta Baronienė**, Vilniaus Abraomo Kul-

viečio vidurinė mokyklos direktorės pavaduotoja: "Manau, mokytojui svarbu mokėti gerai dirbti kompiuteriu, kad informacines technologijas galėtų kuo efektingiau taikyti mokymo procese, palengvintų ne lengvą savo darbą. Pavyzdžiui, mokyklose galima kompiuteriu sudaryti pamokų tvarkaraščius. Amanda ir Algirdas Mulioliai pirmieji ėmėsi šio sunkaus, labai svarbaus, atsakingo ir, be abejo, naudingo darbo. Į jų kursus nebuvo paprasta patekti, nors jau porą metų bandžiau. Man pritrūkdavo ryžto, drąsos, užsispyrimo, būdavo baugu pažvelgti į neaiškias informacinių technologijų naujoves. Buvau girdėjusi daug puikių atsiliepimų apie mokomą pamokų tvarkaraščio **Mimosa** programą iš kolegų mokytojų, dirbančių kitose mokyklose ir jau ne pirmus metus sėkmingai ją naudojančių. Kartą naršydama internetinėse svetainėse atsitiktinai radau skelbimą, kad registruojami mokytojai, norintys dalyvauti nuotoliniuose mokymuose pamokų tvarkaraščio sudarymo **Mimosa** programoje. Džiaugiuosi, kad pavyko užsiregistruoti ir patekti į šiuos mokymus."

Zita Šestilienė rašo: "Esu matematikos mokytoja iš Lietuvos. Dirbu Vilkaviškio pagrindinėje mokykloje. Taip jau susiklostė, kad jau daug metų darau mokiniams pamokų tvarkaraštį. Tai sunkus ir kruopš-

tumo reikalaujantis darbas. Pas mus mokykloje mokosi pusketvirto šimto mokinių. Nuo aštuntos klasės berniukai ir mergaitės atskirai mokosi kūno kultūrą, be to darbai berniukams ir mergaitėms taip pat vyksta atskirai. Klasėse mokosi virš trisdešimt mokinių, todėl kyla problemos su kalbų pasirinkimu. Vieni tos pačios klasės mokiniai renkasi anglų kalbą, kiti vokiečių, tretį rusų. Klasėse, kuriose mokoma tik anglų kalbos, skiriami pogrupiai, kad viename pogrupyje būtų ne daugiau, kaip dvidešimt mokinių, ir visų tų pogrupių tvarkaraščius reikia taip suderinti, kad neliktų laisvų pamokų, kad visi vaikai būtų užimti, todėl ir kyla keblumai sudarant tvarkaraštį.

Į mokyklos pašto dėžutę atėjo laiškas su pasiūlimu mokytis, kaip pritaikant kompiuterinę programą, lengvai ir patogiai sudaryti mokinių pamokų tvarkaraštį. Kursą organizavo APPLE ir Švietimo ir mokslo ministerijos Informacinių technologijų centras. Nuvažia-vus į Vilnių, pamačiau, kad tokių kaip aš, norinčių išmokti, yra labai daug. Ne visi norintieji sutilpo į vieną grupę, nes nėra tiek kompiuterių mokymosi centre. Todėl mūsų klausytojai pasiskirstė į dvi darbo grupes. Mūsų kurso vadovė yra Amanda Gelažytė Muliolienė, kurią lydėjo jos vyras ir konsultantas Algirdas Muliolis. Jau pirmąją kursų dieną pastebėjome, kad tai labai puikūs ir nuoširdūs žmonės. Tik pradėjus klausyti dėstytojos paskaitos, supratome, kad įveikti gana sudėtingą tvarkaraščių sudarymo programą Minosa, nebus labai sunku, nes visada galė-sime su ja pasikonsultuoti. Pasikonsultuoti galėsime ir su trim Amandos padėjėjais iš Lietuvos, prieniete Rasa Alaburdiene, Valdemaru Jasiūnu iš Trakų ir panevėžiečiu Valentinu Gruzdžiu. Reikalui esant jiems bus galima net paskambinti ir telefonu pasikonsultuoti.

VASARĄ SUNKU BE APPLE

Rimanta Baronienė dar rašo: "Šiandien galiu pasidžiaugti Amandos ir Algirdo Muliolių kursais. Mes, dirbdami grupėmis, vadovaujami Amandos išmokome dirbti su **Mimosa** programa. Amanda mus konsultavo, kai iškildavo neaiškus-mų, ir visuomet maloniai padėdavo juos išspręsti. Esu dėkinga, kad teko bendrauti ir kartu dirbti su puikiais dėstytojais – mokytojais Amanda ir Algirdu. Jie negailėjo laiko, darbo, kantrybės, patarimų, paskatinamų, pagiriamųjų žodžių. Dėl to įgijau daugiau pasitikėjimo savimi, patikėjau, kad man pavyks kompiuteriu atlikti tą sunkų ir svarbų darbą – sudaryti savo mokyklai pamokų tvarkaraštį. Stengiuosi dirbti atidžiai, tiksliai, apgalvotai. Žinau, kad dabar įdėtas darbas ateityje atsipirks ir nereikės kasmet gaišti valandų valandas, bandant sudaryti naują, kuo paprastesnį ir patogesnį tvarkaraštį vis besiplečiančiai mokyklai.

Mums, mokytojams, sunku įsivaizduoti vasarą be APPLE veiklos Lietuvoje. Per daugelį metų APPLE veikla išplito po visą Lietuvą. Kasmet atsiranda vis daugiau norinčių atvykti į APPLE kursus. Džiaugiuosi galėdama dalyvauti šiuose vasaros kursuose. Sunku patekti į šiuos kursus, nes labai daug norinčių. Kiekvienais metais stengdavausi dalyvauti seminaruose, bet ne visada pavykdavo. Mano tikslas – atrasti viską nors naujo, nematyto, negirdėto, nepatirto, pajusti, pamatyti, išgyventi pačiai, mokytis gražaus, šilto, nuoširdaus bendravimo ir bendradarbiavimo, o grįžus į mokyklą naujoves pritaikyti darbe, patirtais išpu-džiais pasidalinti su mokiniais bei kolegomis. Kiekvieną kartą šiuose kursuose įgydavau nau-dingos darbo patirties. Šie kursai kelia ir skatina kūrybiškumą, įkvepia dirbti geriau, efektyviau, atsakingiau. Džiaugiuosi turininga ir prasminga APPLE kursų organizatorių

veikla. Esu dėkinga jiems už galimybę susipažinti su naujais ugdymo metodais ir juos išbandyti pačiai."

TRŪKSTA KOMPIUTERIŲ

Kadangi nuotolinis mokymas yra praktiškas būdas mokytis, visą žiemą 11 mokytojų jau gilinosi, kaip sėkmingai nuotoliniu būdu mokinti. Šie darbštūs ir į ateitį žiūrintys mokytojai ruošiasi kitiems Lietuvos mokytojams šia tema dėstyti liepos mėnesį rengiamų APPLE kursų metu. Iš šių vienuolikos dalyvių, aštuoni sėkmingai baigia mokymasi nuotoliniu būdu ir taps lektoriais. Jie dėstys trims dalyvių grupėms. Viena dirbs APPLE seminaruose Klaipėdoje, o dvi grupės – Vilniaus Pedagogų profesinės raidos centre. Trys lektoriai iš JAV (aš, Sue Kohfeld, Mičigano virtualiosios mokyklos mokytoja, kuri su jais praeitą vasarą dirbo, ir naujas APPLE lektorius Andrius Kirkyla, Rutgers universiteto informacinių technologijų doktorantas), dėstys kartu su jais ir jiems padės, eis patarėjų pareigas. Taip tikimės patenkinti didesnę skaičių dalyvių. Praeitą vasarą norinčiųjų buvo 87, o viename sraute tegalėjome priimti 12, nes tiek kompiuterių viename kabinete. Išmokti kompiuteri naudoti, reikia kiekvienam dirbti prie atski-ro kompiuterio. Kad šie mūsų žiemos mokiniai geriau pasiruoštų dėstyti, jie susirinks savaitę prieš seminarus. Sue ir aš jiems padėsime susiplanuoti pamokas ir darbus taip, kad jų mokiniai gerai suprastų nuotolinio mokymo privalumus ir trūkumus ir pradėtų ruošti savo pamokų pristatymus. Kol aš būsiu užsiėmusi su šia grupe, Algirdas pasisiūlė dar keturias dienas padirbėti su kompiuterinio raštingumo stokojančiais mokytojais ir auklėtojais Vilniaus III-ojoje Specialioje internatinėje mokykloje, kur vasario mėnesį dvi dienas pravedė kompiuterio naudojimo pagrindų pamokas.

(Nukelta į 11 psl.)

VYRESNIEJI SUKŪRĖ, O JAUNESNIEJI BAIGIA PRARASTI
Kaip vyko Britanijos lietuvių visuomeninio turto naikinimas
Kazys Barėnas

XII.

1993 m. pačioj pradžioj LNB sudarė "Ateities planavimo vienetą", pirmininku paskirdama Vladą Gedmintą, o nariais jaunus specialistus D. Vainoriūtę, G. Jakimavičių, J. McCarthy, A. Kuliuką ir LNB direktorius V. O'Brien ir S. Kasparą. Po trejeto savaitių rašoma, kad tasai vienetas jau posėdžiavo, pirmininke išsi-

rinko Dalią Vainoriūtę. Posėdyje dalyvavo dar ir centro valdybos narys John Juozapavičius-Millar. Algis Kuliukas sakė, kad, komisijos nuomone, namai geri, tik sienos apšėpusios, o viduj reikia didelio remonto.

S. Kasparas 1994 m. kovo 19 d. *Europos lietuvių* Nr. 12 rašė, kad seniau LNB direkto-

riai nemėgdavo būti pamokomi. Dabar atėjo jaunesnių žmonių, ir direktorių valdyba, nebijodama kritikos ir pamokymų, sudarė Lietuvių namų pertvarkymo vienetą, pakviesdama jaunesnių žmonių specialistų su ateities vizija. Atliekant remontą, reikia nutarti, ką daryti su dviem apatiniais aukštais. Savivaldybė reikalauja išardyti kambariuose pertvaras, kur jų yra. Pradėjus pertvarkyti namus, reikalingas aptarnaujantis personalas, kuris užsidirbtų ir sau algas rūpindamasis namų gero-ve. Taigi turės ateiti su vizija.

1994 m. rugpjūčio 20 d. *Europos lietuvių* Nr. 34 V. Ged-

mintas plačiu laišku praneša, kad pasitraukia iš to namų pertvarkymo vieneto, į kurį jis valdybos buvo paskirtas pirmininku. Ir tas vienetas pagaliau dingso su visomis vizijomis.

Ne tik vizijos niekais nuėjo, bet nė iš tolo nepasitvirtino S. Kasparo tikėjimas, kad jaunesnių žmonių valdyba nebijos kritikos ir pamokymų.

1993 m. laikraščio Nr. 2 išspausdinta žinutė, kad LNB direktoriai nutarė namuose pagerinti ir atnaujinti vonių, dušų ir tualetų kambarius. Tada taip pat kalbėta, kad reikia remontuoti lubas, sienas ir grindis. Tam reikalui numatyta sąmata

35.000 sv., bet gali kainuoti 50.000 sv.

Tačiau nematyti, kad būtų kas nors gerinta, ką liudytų 1993 m. gruodžio 25 d. *Europos lietuvių* Nr. 51 išspausdintas platokas LNB pirm. V. O'Brien pasisakymas dėl 1994 m. sausio 15 d. šaukiamo Bendrovės suvažiavimo, kuriame numatoma svarstyti reikalą rūpintis gauti 300.000 sv. paskolai pritarimą. Jis rašė, kad Bendrovės metinė apyvarta yra daugiau kaip trečdalis milijono, turto vertė 4 milijonai. Dabar jis priminė savivaldybės reikalavimą padaryti, kad būtų visi pageidaujami patogumai. (Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 12 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. **Tragiškojo birželio** (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukankintus lietuvius, latvius ir estus, Dievo Motinos bažnyčioje. *Rengia Clevelando Baltiečių Komitetas.*

BIRŽELIO 19 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGPJŪČIO 14 d., sekmadienį 12 val., Lietuvių klubo tradicinis pokylis Amerikos italų vietovėje, 29717 Euclid Ave, Wickliffe, OH.

RUGSĖJO 11 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

LAPKRIČIO 13 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

(Atkelta iš 10 psl.)

APPLE ŽIEMOS DARBAI...

DU SEMINARAI

Abiejose vietovėse APPLE seminarai vyks tuo pačiu metu, nuo liepos 11 iki 22 d. Klaipėdoje bus 7 srautai o Vilniuje – 9. Srautas – tai kokia nors viena tema vedamas seminaras. Iš JAV ir Kanados vyksta 52 lektoriai ir administratoriai šiuos seminarus pravesti. Numatoma, kad per abi vietoves dalyvaus per 400 šimtus mokytojų ir kitų švietimo darbuotojų. Prieš ir po pagrindinių seminarų dar vyks regioniniai seminarai, tai vienos temos seminarai įvairiose vietovėse, kuriuos praveda vienas ar du lektoriai iš užsienio. Tokių numatoma 9. Kaip ir kiekvienais metais, dar atskirai dr. Algirdo Grigonio ir APPLE organizuojami Specialiosios pedagogikos seminarai, kurie šiais metais tęsis tris savaites, nuo liepos 4 iki 22 d., ir bus vedami keturiose vietovėse.

Šiais metais APPLE švenčia savo darbo penkioliktuosius metus. Tai šventei įprasminti Švietimo ir Mokslo Ministeri-

joje yra rengiamas vienos dienos seminaras/simpoziumas, kuriame dalyvaus APPLE lektoriai, mūsų bendražygiai Lietuvoje ir Ministerijos atstovai. Tikimasi, kad ir Jo Ekselencija Valdas Adamkus apsilankys šiame renginyje.

Daugiau apie APPLE veiklą ir vasaros planus galite sužinoti internete. APPLE svetainės adresas: www.applequest.org. Jeigu norite pasižiūrėti, kaip ruošiamos pamokos nuotoliniam mokymuisi, galite aplankyti Blackboard svetainę, įsiregistruoti kaip svečias ir panaršyti tą mokymosi aplinką. Jeigu jums tai įdomu, skambinkite man (216-531-1873) ir gausite prisijungimo vardą ir slaptažodį.

Kaip ir kiekvienais metais, APPLE bendrija renka aukas dalyvių stipendijoms, vertėjų algoms ir kitoms išlaidoms padengti. Kviečiame visus prisidėti prie šio naudingo ir prasmingo darbo su Lietuvos mokytojais, kurių rankose jaunimas – Lietuvos ateitis.

Amanda Muliolienė

(Atkelta iš 9 psl.)

VILNIAUS...

jiems įdomus Lietuvos ekonominis gyvenimas ir šalies praeitis. O studentė iš Prancūzijos, kuri VU studijuoja socialinius mokslus domisi buvusiomis Sovietų Sąjungos valstybėmis ir dėl to pasirinko šį Lietuvos universitetą.

Vilniaus universiteto užsienio studentai renkasi kursus įvairiuose fakultetuose. Populiariausi iš jų yra: ekonomikos, istorijos fakultetų, tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto kursai.

1999 metai, kuomet VU pradėjo dalyvauti ERAMUS programoje, jis galėjo pasiūlyti studentams tik 26 kursus užsie-

nio kalbomis. Šiais mokslo metais tokių kursų jau yra daugiau negu 200, nors kai kuriuose kursuose yra mažai studentų. Užsienio studentai kartais skundžiasi, kad kai kurių dėstytojų anglų kalbos įgūdžiai nėra geri, nors yra ir teigiamų atsiliepimų.

Užsienio studentams daugiausia problemų kelia bendrabučiai, kurie nėra geros būklės. Kai kurie iš jų pasigenda ir didesnės sportinės veiklos. Tačiau kiti džiaugiasi, kad yra rengiami vakarėliai ir ekskursijos į kitus Lietuvos miestus kur galima pažinti Lietuvos žmonių gyvenimo būdą, kultūrą ir kita.

Edvardas Šulaitis

LIETUVOJE

ŽURNALISTŲ ŠVENTĖS LIETUVOJE

Įteikta *Dirvos* buvusio red. V. Gedgaudo vardo premija

Gegužės 7 dieną, Lietuvoje buvo minima spaudos atgavimo, kalbos ir knygos šventė. Kaune, Vilniuje ir kituose miestuose ta proga vyko spaudos žmonių renginiai, įteiktos žurnalistinės premijos ir kitaip prisiminta ši svarbi diena.

Pagrindiniai šios dienos minėjimai vyko Vilniuje ir Kaune. Vilniuje svarbiausias respublikinės reikšmės premijas nusiėšė kauniečiai: *Kauno dienos* fotografas Evaldas Butkevičius (jis yra išgarsėjęs savo meninėmis fotografijomis, dalyvavęs dešimtyse parodų Lietuvoje ir užsienyje) bei žinomas publicistas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, istorikas Egidijus Aleksandravičius.

Pirmasis gavo prestižinę Vinco Kudirkos vardo premiją, o antrasis-nemažiau reikšmingą JAV gyvenusio ir čia dirbusio žurnalisto Vytauto Gedgaudo premiją.

Kauniečiai susirinkę į “Ketvirtosios valdžios” restoraną apdovanojo geriausius Kauno žurnalistus. Čia “Gintariniai parkeriai” buvo įteikti penkiems žiniasklaidos atstovams. Lietuvos žurnalistų sąjungos Kauno skyriaus vadovas Vidas Mičiulis juos įteikė žurnalistams Žilvinei Petrauskaitei ir Romui Poderiui (abu iš *Kauno dienos*). Taip pat buvo apdovanoti Birutė Gabaravičienė (laida “Be pykčio”), Vidmantas Kiaušas (*Nemunas*) ir Stasys Dargis (“Pūko” televizijos operatorius). Kaip rašo *Kauno diena*, šis juokais vietoje gintarinio parkerio pageidavo gauti gintarinę kamerą.

To paties dienraščio teigimu,

**PART TIME
housekeeping,
2 or 3 days a week.
Light housekeeping,
some cooking, and
ability to drive, and
read newspaper,
Chagrin Falls, area
Call Florence
tel.: 440-247-6033**

**PARDUODAMI
TAUTINIAI RŪBAI
IR GINTARINIAI
KAROLIAI
Skambinkit Rasai
(216) 486-0210**

prie vyno taurės žiniasklaidos atstovai “Ketvirtosios valdžios” restorane svarstė, ar žurnalisto darbas yra profesija, ar veikiau gyvenimo būdas. V. Mačiulis pareiškęs, kad tai profesija ir apgailestavo, kad dabar 90 proc. žiniasklaidoje dirbančių neturi žurnalistinio išsilavinimo.

APIE PROFESORIŲ E. ALEKSANDRAVIČIŲ

Čia dar kiek plačiau norisi prabilti apie buv. *Dirvos* redaktoriaus V. Gedgaudo premiją gavusį Egidijų Aleksandravičių, kuris būdamas VD universiteto istorijos profesoriumi sugebėjo pernai išspausdinti publicistinių apmastymų knygą “Kas iškirto varnui akį?”. Šioje knygoje sudėti visuomenės ir politikos kritikos etiudai gimė iš pasiryžimo diskutuoti dabarties reiškinius.

Edvardas Šulaitis

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2005 m. birželio 7 d. pravesti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kurį laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

DIRVAI AUKOJO

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba,
Chicago, IL 1,000
LB Apyl. Palm B., FL 100
R.Kubiliūnas, Wlby. H., OH 25
M.Pautienis W.Barnstable, MA .. 25
K.Zimmerman, Pnsvl., OH 20
M.Aukštuolis, Clev., OH 15
A.Petrauskis, Euclid, OH 15
V.Petkus, St. Pete. B., FL 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Tel. numeris _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomojo adresą:

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

SPORTO ŽINIOS

Vilniuje vykusiame Lietuvos vaikų (iki 10 metų) teniso čempionate šauniai pasirodė klaipėdietė Gabrielė Bertašiūtė. Ji tapo šalies čempione. Dėl čempionės titulo kovojo aštuoniolika jaunųjų sportininkų. „Šios pergalės laukėme ir tai nėra joks netikėtumas. Talentinga mergaitė sparčiai tobulėja ir gali ateityje daug pasiekti“, - *Vakarų ekspresui* apie savo auklėtinę kalbėjo trenerė V. Povilionienė. Čempionės titulas yra aukščiausias G. Bertašiūtės laimėjimas jos sportinėje biografijoje.

Lietuvos futbolo rinktinė Kaune 2:0 įveikė Latvijos komandą ir po septynerių metų pertraukos laimėjo Baltijos taurės turnyrą. Abu įvarčius įmušė rinktinės kapitono raištį ryšėjęs Vilniaus žalgirietis Igoris Morinas. Varžybas galima buvo pavadinti šių šalių futbolo rinktinžių rezervo patikrinimu.

Vilniuje, viešbučio „Reval Hotel Lietuva“ konferencijų centre, iškilmingai užbaigtas 12-asis Lietuvos krepšinio lygos (LKL) sezonas. Čempionų aukso žiedai, Lietuvos krepšinio federacijos (LKF) ir „Mažeikių naftos“ taurė bei pusės milijono litų čekis įteiktas Kauno „Žalgiriui“. Nugalėtojus pasveikino prezidentas Valdas Adamkus bei premjeras Algirdas Brazauskas.

V. Alekna susitiko L. Ryde-liu. „Ispanijoje treniravausi vienas, daug mėčiau diską. Jaučiuosi normaliai. Manau, jog naujam sezonui pasirengiau gerai“, - interviu *Kauno diena* sakė Virgilijus Alekna. IAAF naujoje planetos sportininkų klasifikacijoje tarp vyrų V. Alekna lieka ketvirtas. Dukart olimpinis disko metimo čem-

pionas Virgilijus Alekna laimėjo pirmąsias savo tarptautines varžybas šį sezoną. Jos buvo surengtos Halėje (Vokietija). Halės „Brandberge“ sporto centro stadione V. Alekna nusviedė diską 68 metrus 4 centimetrus ir daugiau nei pusketvirto metro aplenkė antrąją vietą užėmusį penkiskart pasaulio čempioną vokiečių Larsą Rydelį (64,46 m).

Lietuvos valstybiniame dramos teatre vykusių tarptautinių Vilniaus kultūrizmo varžybų pagrindinis trofėjus atiteko sostinės „Grand Gym“ klube sportuojančiam absoliučiam planetos čempionui Olegui Žurui. Ketvirtą kartą surengtose „Grand prix Vilnius“ kultūrizmo varžybose šeštadienį dalyvavo 11 sportininkų iš Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Baltarusijos ir Ukrainos.

Aukščiausias Baltijos šalyse dangoraižis - 33 aukštų „Europa“ - vėl subūrė ekstremalus. 200 bėgikų iš visos Lietuvos varžėsi dėl greičiausiojo titulo ir kelionės į Turkiją. Absoliutus varžybų nugalėtojas, kaip ir pernai, tapo 38 metų šiaulietis verslininkas Svajūnas Ambrazas. Jis 1010 laiptelių įveikė per 3 minutes ir 1 sekundę.

Brėmene (Vokietija) Klaipėdos universiteto ansamblis „Žuvėdra“ tapo Europos Lotynų Amerikos sportinių šokių čempionato nugalėtoju. Namo sugrįžusius čempionus priėmė „Klaipėdos“ viešbučio tradiciškai su gėlėmis ir šampanu pasitiko būrys artimųjų, miesto valdžios ir universiteto atstovų. Pasak ansamblio vadovų Skais-tės ir Romaldo Idzelevičių, vokiečiai buvo tokie tikri dėl savo pergalės, kad sužinoję re-

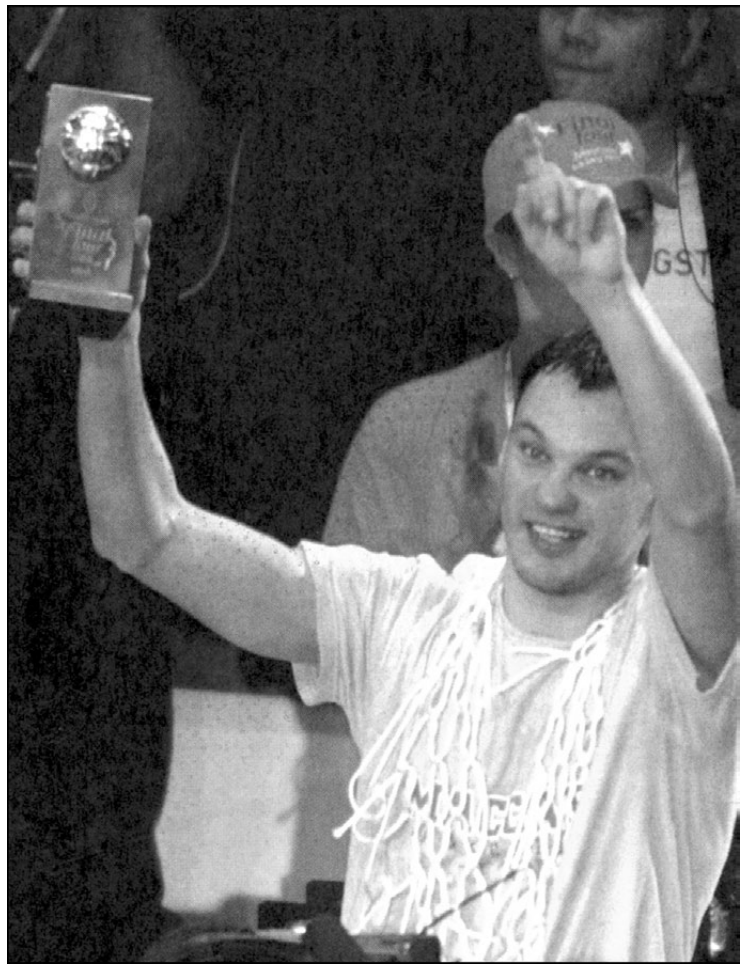
zultatus reagavo labai skaudžiai: „Čempionato metu bandyta mums sutrukdyti - staiga muzikos įrašas pradėjo suktytis greičiau. Manė, kad suklysim, bet mūsų šokėjams ne problema šokti greičiau. Kai šokome, vokiečiai subėgo žiūrėti. O mūsų šokėjai pasirodė tikrai gerai. Kai paaiškėjo, kad mes nugalėjome, begėdiškai trumpai buvo grojamas Lietuvos himnas, o mūsų valstybės vėliava net nebuvo iškelta“. Bet tai nesutruk-dė Klaipėdos šokėjams džiaugtis pergale - vis dėlto jau penktą kartą geriausi Europoje!

Lietuvos čempionų aukso žiedais Kaune didžiuojasi ne vien „Žalgirio“ krepšininkai. Tokius pat apdovanojimus turi ir „Granito-Kario“ rankininkai, 15-ąjį kartą iš eilės tapę stipriausiais šalyje. Juos bei jų rėmėjus pagerbė Kauno meras Arvydas Garbaravičius.

Turnove (Čekija) surengtame žymaus čekų lengvaatlečio Liudviko Daneko memoriale disko metimo varžybas laimėjo dukart olimpinis čempionas Virgilijus Alekna. Lietuvos nusviedė diską 67 metrus 91 centimetru. V. Alekno pergalė Čekijoje - antroji šį sezoną tarptautinėje arenoje. Vilnietis triumfavo ir Halėje (Vokietija), numetęs diską 68,04 m.

„Šiaulių“ krepšininkus ant bronzinės LKL pakyls dvejus metus iš eilės atvedusiam vyriausiajam treneriui Ramūnui Butautui apsisprendus palikti Šiaulius, naujojo paieškos už-truko keletą dienų. „Šiaulių“ vadovai jau sukirto rankomis su buvusiu Mažeikių „Naftos“ vyriausiuoju treneriu Aloyzu Rudžiu. Jis „Naftą“ treniravo beveik 10 metų, anksčiau yra dirbęs antruoju treneriu „Žemaitijos lokio“ (LKL) ir Mažeikių „Ekspromto“ (LKAL) komandose.

LGITIC

Geriausias Eurolygos žaidėjas Šarūnas Jasikevičius.

LR nuotr.

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

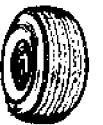
Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,
telidanti jauką atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.